A TARTALOMBÓL

KINEK NEM CSÖRÖG A VEKKER — ÉS MIÉRT NEM?: Gyakran hallható — oktatóktól is — az a vélemény, hogy „nem ér semmit az az előadás-hallgatás, amit adminisztratív rendszabályival erőszakoltak ki". Csakugyan nem ér sokat, de ha valaki ebből arra következtet, hogy akkor ne legyen kötelező az előadás, az szerintem legjobb esetben olyan vicc, ami iránt nem működik a humerérzékünk. (Cikk a 3. oldalon.)

A MAGYAR KULTÚRA TENGERENTÚLI SZEMMEL: Amerikában még az értelmiségiek sem érdeklődnek igazán a kultúra kérdései iránt, leszámítva az amerikai kulturális produktumokat. Ezzel szemben a magyarok benne élnek a világ fő kulturális áramlataiban, ismerik és szeretik az olasz operát, a német irodalmat, és az amerikai zenét is. Még egy magyar átlagember lakásában is rengeteg könyvet látni. (Cikk a 6. oldalon.)

ÚJSZERŰ „KIHÍVÁS": Vannak, akiknek a lába alatt inogni kezd a talaj, amint kérdésfeleletre került a sor. A politikai gazdaságtan fogalmai, alaptörvényei, az elmélettörténet alapismeretei jönnek szóba, s a többség tudása ebből a kérdéskörből bizonytalan és felületes. (Cikk a 4. oldalon.)

A FELADAT KÖZÉPPONTJÁBAN AZ EGYETEMI ALAPTEVÉKENYSÉG: A kiemelkedő fegyelmezetlenségek esetében élni kell azokkal a lehetőségekkel, amelyek az adminisztratív felelősségre vonás révén adottak. „Vizsgáljuk felül, hogy a tanárok milyen köre nem él ezekkel a lehetőségekkel, és ennek a tanári magatartásnak, melyek az indítékai." (Cikk a 2. oldalon.)

MEGÚJUL A POLVAX: A tervezett (!) vendégek pedig: Huszár István, Fekete János, Román Zoltán, Berecz János, Venéczi János, Hámori Csaba, Knopp András, Szántó Imre, Moldova György, Székely Gábor — Zsámbéki Gábor, Nagy Richárd, Zalka András, Bródy János stb. Most már csak rajtuk a sor. Szeretnénk, ha ebben a félévben az eddigieknél felkészültebben, nagy vitakedvvel vennétek részt a POLVAX-okon. (Cikk a 6. oldalon.)

FAZUNK
(Balázs Gusztáv felvétele)

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

A MKKE KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXI. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM — ÁRA: 80 FILLÉR — 1979. JANUÁR 25.

Mi várható 1979-ben?

Körkérdés kis és nagy dolgainkról

Mit hoz az új év? Mindenki felteszi magának a kérdést, az új esztendő első napjaiban. A kérdés hangneme lehet reményteljes, aggodalmaskodó, tapasztalt és kevésbé az, a válasz viszont... Minden esetre nem lesz elsietett. A pontos válaszadásra 365 napot szánt 1979. Ez azonban még egy kéthetenként megjelenő lap számára is hosszadalmas várakozás. Megpróbáltuk hát vallatóra fogni új évünket.

Reméljük, a jövendőmondók túl nagyot nem tévednek.

Ki lesz az új rektor?

Elsőnek az egyetem rektorát, Berend T. Iván elvtársat kérdeztük. Mit szól a távollétében történt eseményekhez (a tanár—diák viszony kiéleződéséhez)? Milyen lépéseket tervez ezekkel kapcsolatban?

Ha finoman arra utal, hogy mit gondolok a katalógusolvasásról és annak reakciójáról, félek, hogy az új évi körkérdés szabta szűk keretek között erre nem tudok válaszolni. (Szívesen térek azonban vissza rá, ha helyet adnak hozzá.) Most tehát csak röviden: a katalógusolvasás természetesen meglepő volt, mert a hivatali elődöm által kezdeményezett, közel egy évtizede bevezetett (ma átdolgozás alatt álló, de még érvényes) egyetemi szabályzatunk óta, ilyenre nem került sor. Ezért is érdemes lenne erről vitázni. Ennek vitatásától azonban teljesen elválasztható az enyhén szólva furcsa hallgatói reagálás, amivel akkor sem tudok egyetérteni, ha a fegyelmezetlenség, az egyes esetekben jelentkező tanár—hallgatói viták nem oldhatók meg egyszerűen és főleg egyoldalúan adminisztratív eszközökkel.

Kérdése azonban bizonyos „eseményeken" túl főként az általánosabb vonatkozásokat feszegeti. Ami ezeket illeti, ugyanazt mondhatom, amit hat évvel ezelőtt, első rektori megbizatásom kézhez vételekor, amikor mindenki úgy ítélte meg, hogy mélyponton volt az úgynevezett tanár—diák viszony. Akkor is volt, most is van lehetőség a közös eszmecserére és cselekvésre. Nem szabad beletörődnünk a fegyelmezetlenségbe, igénytelenségbe. Sem oktatóink, sem hallgatóink esetében, mert a kettő szerintem elválaszthatatlanul összefügg. Tanári karunknak egyidejűleg többet kell nyújtania és reálisan, de többet kell követelnie. Tarthatatlan például, hogy egyikmásik tanszékünk panaszkodik a hallgatói érdektelenségre, előadáskurzusainak „elpusztásodására", de vizsgaátlaguk végül is négyes felett mozgott. Egyes esetekben viszont a nyújtással arányban nem álló módon kér számon. A kulcs meggyőződésem szerint elsősorban a tanszékek kezében van. Ha az előadás fontos és jó, akkor a hallgató nem élhet meg nélküle a vizsgán sem. Ha módszertani vagy tartalmi szempontból érdektelen, akkor hiába kényszerítjük a fizikai részvételt. Mást ugyanis amúgy sem kényszeríthetünk. Érvényesíteni kell tantárgyi, tantervi követelményeinket, ahelyett, hogy egyoldalúan valamiféle „központi" intézkedést várnánk. Ugyanakkor bizonyos adminisztratív lépésekre is szükség van. Tanszékeink jórésze nem kéri számon a jelenlétet a gyakorlati szemináriumi órákon sem. Mindezzel kapcsolatos konkrét intézkedéseimet, röviden összoktatói értekezleten szeretném részletesen kifejteni.

— Ki lesz az új rektor?

— A kérdésre könnyű válaszolni: akit a Minisztertanács, az egyetemi tanács állásfoglalását kikérő oktatási miniszter javaslatára, kinevez erre a posztra. Javaslatokat tőlem is kértek, természetesen tettem is, ezeket időben fontos egyetemi testületek elé is terjesztettem, de a kérdés — csakis úgy értelmezhetem, — nem arra vonatkozik, hogy mi az én javaslatom, erre tehát nem is térek ki.

— Hova utazik legközelebb és mennyi időre?

— Legközelebb Nyíregyházára utazom, mégpedig két napra. S bár nem szokásom olyasmire válaszolni, amit nem is kérdeztek, hozzátehetem — hátha nemcsak az utazás ténye, hanem célja is érdekel valakit —, a közoktatási reform előkészítését vitatjuk egy akadémiai-oktatási minisztériumi bizottságban egy január végi szombat—vasárnapon. Hogy „legközelebb után" hova utazom, azt nem tudom most megmondani. Hívtak előadásra Bécsbe és Moszkvába, hívnak Finnországba. Ebben a félévben azonban sok az itthoni tennivalóm: egyetemi, hivatali teendőim, előadáskurzusom, két kötetem kefelevonatával és sok egyébbel is foglalkoznom kell. Legfeljebb napokra tudok csak kiszabadulni.

A férfi—nő kapcsolat

Vass Lászlóhoz, a KISZ-bizottság titkárához a következő kérdést intéztük: — A KISZ-élet legfontosabb problémáit a tagság és a vezetés körében egyaránt érzékelik. Honnan kellene a változtatásoknak kiindulni: lentről vagy fentről?

— Válaszolhatnék Agrippa meséjével a római mitológiából, de nem teszem, mert (1) Agrippa volt az első demagóg, (2) és nálunk a plebejusok nem vonultak ki a városból. Viszont a „fenn-lenn" kérdéséről a férfi—nő kapcsolat jut eszembe. Egy amerikai családszociológiai vizsgálat az 50-es évek házasságmodelljének válságát kutatta. Az akkori legelterjedtebb (konzervatív) felfogás szerint a férfi a család eltartásáról és felesége boldogságáról volt köteles gondoskodni, a nő pedig boldogságával a család státuszának megfelelő formában kifejezni a család stabilitását. Ám a nők — egyre többen — a jólstenért sem lettek boldogok. Milyen megoldások születtek? A gyakorlatban legtöbbször a „szőnyeg alá söpörték" a problémákat, ezzel elodázva a válságot. Az elméletben több megoldás adódott. A „szélsőségesebbek" magát a házasság intézményét utasították el (szabad szerelem stb.). Az „óvatosak" a félrelépések kölcsönös toleranciáját kívánták növelni, és bizonyos technikákat javítani. Az „utópisták" az emancipáció jó feltételeit növelték volna, amelytől a felek egyenlőbb szerepvállalását, nagyobb közös szabadságát és felelősségét, a házasság új, korszerűbb és nem konzervatívabb modelljét várták. A válaszom lényege világos: a szociológia nagyon fontos tudomány.

Rock a legjobb testedzés

Szelényi György, a KISZ-bizottság sportfelelősétől azt kérdeztük: — Mennyire edzett egyetemünk ifjúsága?

— Egy tavalyi felmérés szerint a hallgatók körülbelül 60 százaléka sportol a közgázon. Szerintem még ennél is többen. Hiszen van aki nem is tudja, hogy sportol, vagy nem gondol rá, csak egyszerűen hétvégeken kirándul, esetleg naponta úszik, netán melegebb napokon bringára ül. Ők is sportolnak. Az igaz, hogy a KISZ központi tömegsport rendezvényei nem túl népszerűek a közgázosok körében. Egyrészt azért, mert a KISZ-rendezvényekkel szemben amúgy is kialakult egyfajta húzódozás, másrészt pedig talán nem is a legszerencsésebbek ezek az akciók. Persze azért igyekszünk erre is mozgósítani; úgyis, hogy a félév kezdésekor alapszervezetenként felmérjük ki akar résztvenni az egyes próbákon, s ezeknek megpróbálunk szervezett kereteket biztosítani a teljesítéshez. Nincs túl sok pénzünk a sportra, így aztán inkább ötletek kellenek. Hogy még edzettebbek legyenek a közgázosok, tavasszal szervezünk karok közti bajnokságokat (kosárlabda, aszalitenisz, lövészet, sakk, foci, esetleg kézilabda), túrasorozatot a természetjáró szakosztállyal karöltve, és a Kolesz Kupáért kollégiumok közötti bajnokságot. A diákszállóknak egyébként nagyobb szerepet kellene játszaniuk a sportban: jó lenne, ha a koleszok lennének a bázisai egyetemünk sportéletének. Ezenkívül a felsőbbévesek részt vehetnek a kondi-tornákon is. Aki akar sportolni, az magától is fog.

Aki nem, az pedig legalább táncolni járjon, hiszen Kovács Kati szerint „a rock and roll a legjobb testedzés".

Ki, kivel?

Szentes Tamást a világgazdaságban várható fejleményekről kérdeztük. Szorosabban vett kutatási témájának megfelelően a fejlődő országok és az új világgazdasági rend kérdéséről beszélt.

— 1979-ben jelentős események várhatók ezen a területen. Ebben az évben kerül ugyanis megrendezésre az V. UNCTAD. A harmadik fejlesztési évtized előestéjén lebonyolított konferencián sor kell, hogy kerüljön az előző két évtized kudarcának tudomásulvételére, a kudarc okainak megmagyarázására. Természetesen nagy viták várha-

(Folytatás a 3. oldalon)

Újévi köszöntő

Az új esztendő kezdete mindenütt a számvetést, az eredmények felmérést is jelenti. Mit tettünk jól vagy rosszul, melyek további feladataink, milyen eszközeink, erőink vannak a következő nehézségek megoldására, kikre kell támaszkodnunk, és kik azok, akiket még meg kell győznünk céljaink elérése érdekében. Mind olyan kérdés, amelyek megválaszolása sokszor a legnehezebb, és a helyes válasz számtalanszor már eleve eldönti a megoldás lehetőségeit, sőt a várható eredményeket is.

Egy újévi beköszöntő feladata nem lehet az elmúlt év teljes értékelése, mégis néhány szóban össze kell foglalni mindazt, amit egy esztendő alatt elvégeztünk. Amit végeztünk sok, de mégis kevés. Következetesen igyekeztünk megvalósítani azokat az elképzeléseket és követelményeket, amelyeket az egyetemi tanács, a párt- és a KISZ-bizottság, valamint a szakszervezeti tanács feladatul tűzött ki számunkra; megszilárdítottuk a tantervi korszerűsítés korábbi eredményeit, sokat tettünk a tanulmányi és munkafegyelem megjavítása érdekében; sok év után napirendre tűztük és megvizsgáltuk egyetemi ifjúságunk eszmei-politikai arculatának kérdéseit, és kijelöltük a politikai és szakmai nevelés további feladatait.

Mindezt és még sokat végeztünk, de a munkáink sokszor hibákkal, esetenként eredménytelenséggel párosultak: továbbra sem lehetünk elégedettek tananyagaink egy részének színvonalával; számos tennivalónk van a fegyelem, a szocialista demokrácia érvényesítése területén, a takarékosság megvalósításában, az egyetem minden munkaterületén, a tanár-diák viszony megjavításában és nagy erőket kell fordítanunk továbbra is határozataink valóra váltására.

Eredményeink és hiányosságaink meghatározzák további feladatainkat. Ehhez járul hozzá a népgazdaság előtt álló feladatok teljesítéséből származó, egyetemünket is mindennap állandóan érintő követelmények egész sora, amelyeket többek között az MSZMP Központi Bizottságának 1978. áprilisi és decemberi határozatai is megfogalmaztak.

E határozatok munkánk minden területén megkövetelik a minőségi munka erősítését és a hatékonyság növelését. Kiemelt feladatunknak tekintjük a vezetés színvonalának emelését, a demokrácia fejlesztését, a fegyelem erősítését.

Kihasználva a rendelkezésünkre álló tudományos, szakmai és személyi feltételek adta lehetőségeket, jelentős feladatunk a gazdaságpolitikai célkitűzések megvalósításának sokoldalú elősegítése, az eszmei-politikai nevelés, a hivatástudat erősítése. Összességében az ifjúság körében végzett politikai-nevelő és agitációs propagandamunka fejlesztése.

Az állami, párt- és társadalmi testületeink mindennapi gyakorlati munkájukban következetesen alkalmazzák azokat a módszereket, amelyeket a párt- és állami határozatok előírnak a népgazdaság helyzetének javítása érdekében, hogy egyetemi munkánk is napról napra hozzájáruljon az alapvető célok eléréséhez.

Az 1979. évre nem ígérhetünk nyugalmat, csendet, de ígérnünk kell sok és nehéz feladatot, munkát, amelyet azonban ha elvégzünk, nyugodtan mondhatjuk majd, hogy megtettünk mindent, amit tehettünk. Dolgoznunk kell tehát, és mindig egy kicsit jobban, mint tegnap, ez a legfontosabb célunk, és egyben megtisztelő feladatunk.

Selmeci Lajos
egyetemi pártbizottság titkára

A TDK-konferencia programja

FEBRUÁR 6—9.

Megnyitó: február 6., kedd, 10 órakor a 301-es teremben. Dr. Palánkay Tibor tudományos rektorhelyettes üdvözlő beszéde után dr. Kozma Ferenc címzetes egyetemi tanár az NKGT osztályvezetője előadást tart „Gazdaságfejlesztésünk stratégiai szemlélete" címmel.

A szekció ülések délelőtt 9 órakor, illetve délután 13.30-kor kezdődnek. A 91 dolgozatot 13 szekcióban adják elő. Ezek a következők: Marxizmus—leninizmus: kedd délután, szerda délután; Gazdaságpolitika: szerda délelőtt és délután; Társadalmi tervezés: szerda délelőtt; Pénzügy: szerda délután és csütörtök délelőtt; Szociológia: kedd délután, szerda délelőtt; Matematika és módszertan: kedd délután; Piacszervezés: kedd délután; Munkatudomány: szerda délután; csütörtök délelőtt; Világgazdasági és külkereskedelmi kapcsolatok: csütörtök délelőtt és délután; Vállalati döntéselőkészítés — szervezés: szerda délelőtt és délután; Vállalati gazdálkodás: csütörtök délután; Készletgazdálkodás: szerdán és csütörtökön délelőtt; Agrár: csütörtökön délelőtt és délután.

Záróülés: február 9-én pénteken 10 órakor a 301-es teremben. A zsüri elnökök értékelik a szekciók munkáját, majd Palánkay Tibor rektorhelyettes átadja a díjakat.

A konferencia alatt oktatási szünet nincs, de igazolt távollétnek minősül a szekciókon való részvétel. A csoportok együttesen is látogathatják az előadásokat. Gyertek minél többen!

TDK-tanács

Kibővített ünnepi ülést tartottak a kerületi pártbizottságon

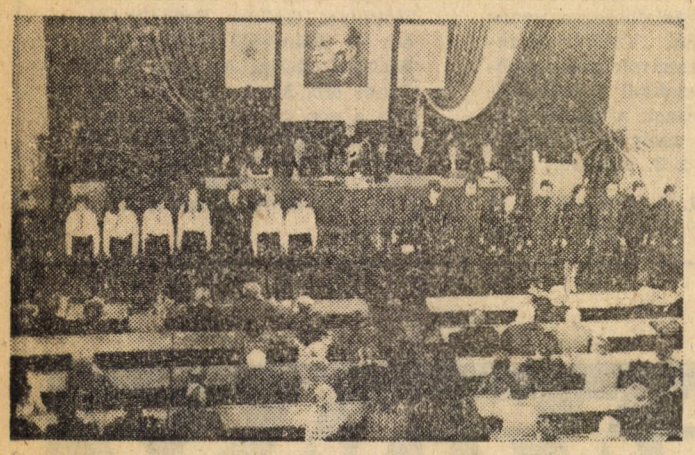

A kerületi pártbizottság szépen díszített nagytermében november 24-én kibővített ünnepi ülést tartottak a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulásának 60. évfordulója alkalmából. Az elnökségben helyet foglalt Gál Lászlóné, a pártbizottság első titkára, Horváth János, az ülés elnöke, a pártbizottság tagja, a pártbizottság titkárai, valamint a kerületben élő és dolgozó Szocialista Hazáért Érdeméremmel kitüntetettek képviselői. Horváth János elnök megnyitó szavaiban köszöntötte a jelenlévőket, majd röviden méltatta az esemény jelentőségét s ezek után átadta a szót Gál Lászlóné első titkárnak. Ünnepi beszédében visszatekintett az elmúlt hat évtized jelentős állomásaira, emlékezve a nehéz harcokra. Beszédében értékes dokumentumokat idézett fel a kerület kommunistáinak tetteiről.

Tisztelettel és hálával emlékezett meg azokról, akik életüket adták a szebb jövőért. Köszöntötte azokat is, akik részesei voltak a harcoknak és most itt vannak az ünnepi ülés résztvevői között. Beszédének végén köszöntötte a kerület kommunistáit, dolgozóit, a szocialista brigádok tagjait. „Sose felejtsük: a párt ügye a nép ügye" — fejezte be ünnepi megemlékezését Gál Lászlóné. Ezt követően ajándéktárggyal és egy szál vörös szekfűvel köszöntötték azokat az idős kommunistákat, akik 40—50, illetve 60 évvel ezelőtt lettek a párt tagjai, közöttük Pálmai Lajost és Pálmai Lajosnét, akik a párt megalakulása óta aktív részesei a mozgalomnak.

Az ünnepi ülésen az ifjúkommunisták nevében Borsos Mária, a kerületi KISZ-bizottság tagja kért szót. Arról beszélt, mit jelent a hatvan éve történt esemény a fiatal nemzedéknek.

Hozzászólásában méltatta az Ifjúmunkások Országos Szövetségét, amely a KMP létrejöttével szinte egyidőben alakult, megemlítve, hogy az akkori kommunista fiatalok örökösei a KISZ mai tagjai. Az ünnepi ülés Horváth János elnök zárszavával ért véget.

Bágyi János

Koszorúzás a IX. kerületben

Az Üllői út 115/a. számú ház falán márványtábla található, „E ház helyén állt az az épület, amelyben 1919. január 15-én megalakult a Kommunisták Magyarországi Pártja Ferencvárosi Szervezete. Állította az MSZMP IX. kerületi bizottsága, 1959. I. 2." E tábla előtt gyülekeztek november 23-án a kerületi pártbizottság tagjai, a veterán elvtársak, a Szocialista Hazáért Érdemérem kitüntetettjei, a kerületi KISZ-bizottság tagjai, a IX/7-es pártkörzet, valamint az apparátus képviselői.

„Az utca embere talán elmegy mellette, de nekünk ez a tábla a hősi múltat idézi . . ." kezdte méltató szavait Binder Zoltán, a kerületi KISZ-bizottság politikai munkatársa, majd a továbbiakban az esemény jelentőségéről beszélt.

A megemlékezés és a hála koszorúit a kerületi pártbizottság nevében Varga J. László titkár és Horváth János a pártbizottság tagja helyezte el. A régi párttagok csoportja és a IX/7-es pártkörzet nevében Sólyhelyi Rudolf és Lőwy Mihályné helyezett el koszorút a márványtábla alatt. Az apparátus párt- és KISZ-szervezetei nevében Balogh Sándor párttitkár és Pál Kálmán KISZ-titkár tisztelegtek az elődök emléke előtt.

Megérkeztek az 1979. évi NDSZ-bélyegek, 27 forintért kaphatók a KISZ-bizottságon!

★

Balatonvilágoson kerül megrendezésre január 26—28. között az I. évfolyam vezetőségének felkészítő tábora, amelynek fő feladata a második félévi munka előkészítése. A táborba az évfolyam vezetősége hatvan KISZ-vezetőt hívott meg.

★

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem diákjaival közösen január 29. és február 7. között vesznek részt egyetemünk hallgatói a téli népművelési gyakorlaton, melyet idén is a Népművelési Intézet szervezett.

★

A KISZ-bizottság hirdetése nyomán új alkalmi munkákból válogathatnak az érdeklődők. Az ajánlatok a KISZ-bizottságon lévő füzetben olvashatók.

★

Február 5-étől 7-ig rendezi meg a KISZ-bizottság felkészítő táborát a következő félévi munka előkészítésére és az eddigi értékelésére. A táborban a KISZ-bizottság tagjai vesznek részt.

★

Február 8-a és 11-e között az AIESEC Magyar Nemzeti Bizottsága szemináriumot rendez a kelet—nyugati gazdasági kapcsolatok témából. A szemináriumon előadások hangzanak el, viták és különböző szabadidős programok várják az AIESEC sok tagországából érkező diákokat.

A pártélet hírei

Több napirendi pont szerepelt a párt-végrehajtóbizottság január 12-i ülésén. A párt-vb megtárgyalta a pb és a pvb II. félévi ütemtervét; az egyetemi párt- és szakszervezeti szervek káderutánpótlási tervét; az ifjúsági parlament politikai tapasztalatait, a tanár-diák viszony egyes kérdéseit a politikai nevelés szempontjából. Beszámoló hangzott el az 1978. évi pártépítési terv teljesítéséről, az 1979. évi pártépítési tervről, majd tagfelvételekre került sor.

★

Huszár Ernő, a párt-végrehajtóbizottság tömegszervezeti felelőse féléves alkotó szabadságra ment. Távolléte alatt a vb-n belüli feladatkörét megbizottként Párizs Lajos pártbizottsági tag látja el.

★

Dr. Kiss Artúr lett az MSZBT egyetemi tagcsoport elnöke, miután dr. Barla Szabó Ödön más pártmegbízatása miatt felmentését kérte.

★

A krakkói egyetem meghívására, Lengyelországba utazott január 13-án Liener Péter és Kerekes Sándor. A Lengyel Egyesült Munkáspárt megalakulásának 30. évfordulója alkalmából rendezendő egyetemi tudományos konferencián vettek részt, ahol Liener Péter is előadást tartott.

Pb-ülés

Pártbizottsági ülés volt január 24-én, melyen három napirendi pontot tárgyaltak meg. 1. A pártbizottság és a pártvégrehajtóbizottság II. félévi munkaterve. 2. Az egyetemi párt- és szakszervezeti tervek káderutánpótlási terve. 3. Az ifjúsági parlamentek politikai tapasztalatai. A tanár-diák viszony egyes kérdései, a politikai nevelés szempontjából.

Nívódíjak

Dr. Huszár Ernő: Protekcionizmus és nemzetközi kereskedelem című könyvét Akadémiai nívódíjban részesítették; míg dr. Tóth Tamás: A vállalat külpiaci politikája és eszközei című munkájára adott nívódíjat a kiadó. Gratulálunk kitüntetésükhöz!

Kinevezések

1979. január 1-i hatállyal egyetemünk számos oktatója adjunktusi kinevezést kapott: Valcsicsák Imre filozófia tanszék; Bodai Zsuzsa filozófia tanszék. Uszkay Péter Matematikai és Számítástudományi Intézet; Hardi László, Madarász Gabriella, Tompa Jánosné politikai gazdaságtan tanszék; Hajba Éva tudományos szocializmus tanszék; Baka Istvánné Szocialista Pénzügy és Hitelrendszer tanszék; Turján Sándor Szocialista Pénzügyi és Hitelrendszer tanszék; Horváth Lajos mezőgazdaság gazdaságtana tanszék; Somogyi Zoltán számviteli tanszék; Kulcsár Dezső gazdaságföldrajz tanszék; Varjas Pál piackutató és piacszervezési tanszék; Fodor Istvánné, Galló András, Lelkes Ákosné orosz nyelvi tanszék; Pál László nyugati nyelvi tanszék; Gáspár Lujza gazdaságpolitikai kutatócsoport.

Ferdinándy Sándorné január 1-től tudományos munkatársként dolgozik a gazdaságpolitikai kutatócsoportban.

„Négy vas a tűzben"

Néhány hír a női kosarasok házatájáról. Már javában készülnek a lányok a tavaszi erőpróbákra, amikből jócskán kijut majd nekik. Mint Tóth Andorné edző elmondta, helyt kell állniuk az NB II-ben (február 10-én lesz a nyitány), a főiskolai bajnokságban (a tavalyi szép szereplés kötelez), az MNK-ban és a szocialista országok közgazdasági egyetemeinek immár hagyományos kosárlabda seregszemléjén (amelyet ráadásul mi rendezünk május 14. és 19. között, hat férfi és hat női csapat részvételével).

Lezárult az átigazolási időszak. Két új játékos került az együtteshez: Ternai Katalin a BEAC-ből és Réder Márta a MAFC-ból. Ezenkívül még szó volt további három kitűnő NB I-es kosaras igazolásáról is, ezt azonban, különböző okok miatt, mégsem sikerült nyélbe ütni.

Reméljük azonban, hogy a csapatra váró nem kevés feladatot így is sikerrel megoldják majd a lányok, s nem vesz erőt rajtuk a tavaszi fáradtság.

bo—

30 éves a KGST

Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Románia és a Szovjetunió képviselői a KGST-ről szóló határozatot az 1949. január 5-e és 8-a között Moszkvában tartott gazdasági tanácskozáson fogadták el. A tanácskozásról kiadott Nyilatkozat szerint a KGST nyílt és európai szervezetként alakult meg, ám európai jellegét 1962-ben Mongólia csatlakozásával elvesztette. A megalakulásáról szóló hírt az újságok 1949. január 25-én közölték.

Kapható a Gőzgazdász

LEGJOBB KIKAPCSOLÓDÁS A VIZSGAIDŐSZAKBAN!

Ismét kapható a Közgazdász szerkesztőségében a Gőzgazdász, az egyetem több évtizedes diákhumorának becses gyűjteménye. Ára: 20 forint.

A feladat középpontjában az egyetemi alaptevékenység

Színvonalas beszámolót vitatott meg december 20-án az egyetemi pártbizottság, a kereskedelmi kari pártvezetőség előterjesztésében, a kari pártszervezet munkájáról különös tekintettel „A kommunisták erkölcsi magatartására . . ." című pb határozat (1977. május) teljesítésére.

Miután az alapszervezet három évvel ezelőtt számolt be utoljára tevékenységéről a pvb-nek, ezért igyekezett a vezetőség általános tájékoztatást adni a kar tudományos munkájáról, a tanulmányi fegyelemről, az állami vezetéssel való kapcsolatáról, az alapszervezet erkölcsi-politikai helyzetéről, különös tekintettel az e területeken tapasztalható hibákra, ellentmondásokra hívva fel a figyelmet.

A beszámolót méltatva a hozzászólók is kiemelték, hogy benne jelentős szerep jut az egyetemi alaptevékenységnek, s ebből a szempontból jó példával szolgál a többi pártalapszervezetnek.

Tájékoztatásunkban elsősorban azokra a részletekre térünk ki, melyek kapcsolatban vannak alaptevékenységükkel: az oktatással és a diákséggal.

A párttagság közvéleménye egyetért abban, hogy a kereskedelmi kar oktató munkája és hallgatóinak tanulmányi munkája alapjában helyes irányban halad. Előtérbe kerültek a tartalmi kérdések, amelyekben a párttagság többsége eredményesen tevékenykedik. Általában megfelelnek a velük szemben támasztott szakmai—erkölcsi—politikai követelményeknek — állapítja meg bevezetőjében a beszámoló, majd a kar tudományos munkájának értékelését követően a tanulmányi fegyelemmel foglalkozik.

Tanulmányi fegyelem

A színvonalas tudományos kutatómunka alapja, előfeltétele az oktató-nevelő munka eredményességének. S az oktatási színvonal szorosan összefügg a hallgatói tanulmányi fegyelemmel is.

„. . . az oktató felelős és köteles is fellépni a hallgatói tanulmányi fegyelem javítása érdekében. Tapasztalatunk azonban az, hogy a vizsgaátlagok és a tanulmányi fegyelem között — legalábbis a felsőbb évfolyamokon — nem mutatkozik különösebben szoros korreláció. Ez egyrészt a számonkérés nem kellő igényességét jelezheti, továbbá felveti azt a kérdést is, hogy tanszékeink, különösen a szaktanszékek, a szakma hatásos propagandistái-e? . . . A tanulmányi munka a tanár és a hallgató együttes tevékenysége, közös célunk: a szocialista szakemberképzés érdekében. Mindkét oldalon van még nagyon sok tennivaló" — állapítja meg a beszámoló, majd így folytatja „Nem helyesek azok a sommás megközelítések, amelyek önkritika nélkül csak a másik oldal problémáit vetik fel. A tanulás nem tekinthető a hallgatók magánügyének". Ebben megerősíti a pártbizottság is a kari vezetőséget, amikor határozatban rögzíti: hogy a kiemelkedő fegyelmezetlenségek esetében élni kell azokkal a lehetőségekkel, amelyek az adminisztratív felelősségrevonás révén adottak. „Vizsgáljuk felül, hogy a tanárok milyen köre nem él ezekkel a lehetőségekkel, és ennek a tanári magatartásnak melyek az indítékai."

A beszámoló értékeli a karon a párt- és az állami vezetés jó kapcsolatát. Majd rátér a kereskedelmi karon tapasztalható munkaerkölcs néhány problémájára.

Munkaerkölcs

„Oktatóink többsége és hallgatóink jelentős része tisztességesen végzi munkáját" — állapítja meg a beszámoló. Mindkét területen jelentkeznek azonban a munkaerkölcs terén mulasztások és bizonyos fokú önkritikátlanság . . . Ezért szükségesnek tartja a vezetőség, hogy egyetemi vezető szerveink nyomatékosabban állástfoglaljanak a fegyelmezetlenség aggasztó tüneteivel szemben, pártszerveink pedig a felelősségre vonások szükségességét is ismertessék el az egyetemi KISZ-szervekkel. Egységes és kemény eljárás hiánya beláthatatlan következményekkel jár."

Ifjúsági munka

Az ifjúsági munkában komoly tapasztalatai vannak a kari pártvezetőségnek. Évekig tradicionálisan jó volt a kapcsolat a párt- és a KISZ-vezetők között, mind az információ áramlás, mind a döntéselőkészítés során. „Újabban e kapcsolat kissé lazult, gondok jelentkeztek az ifjúság politikai munkájában. Az alapszervezet vezetősége intézkedéseket hozott a helyzet javítása érdekében. A párttagság körében azonban megoszlottak a vélemények annak megítélésében, hogy az ifjúsági körben jelentkező problémák milyen mértékben tehetők helyre külső és helyi intézkedések révén. A kari pártvezetőség úgy látja, hogy a KISZ-szervezet politikai befolyása csökkent, nem utolsó sorban a szervezet „belső" problémái miatt. Ez nem kari sajátosság, hanem az egyetem egészét érinti, sőt, sokak szerint túl is nyúlik azon. A kari pártszervezet kötelessége minden helyi erőforrást a helyzet javítása érdekében felhasználni. Ennek érdekében szorosabb kapcsolatra van szükség a tanszék kommunista oktatói és a hallgatók között. A nemzetközi szaktanszéken kívül, ahol jó a kapcsolat a másik két szaktanszéken is javítani kell ezen."

Képet adott a pártvezetőség beszámolójában az alapszervezet szervezeti életéről, amelyre véleményük szerint a rendszeresség a jellemző, azonban nem mentes a szervezeti fegyelem terén jelentkező lazaságoktól. Sajnos, még mindig elég gyakori, hogy a taggyűlésen elhangzott helytelen állásfoglalások kritika nélkül maradnak állapítja meg a beszámoló, majd így folytatja: „Nagyon hasznos, ha taggyűlés után a párttagok elmondják benyomásaikat a vezetőségnek, de hasznosabb lenne, ha a helyes álláspont, a különféle nézetek szintetizáló taggyűlési vitában kristályosodnának ki".

Figyelemre méltó és további gondolkodásra késztető a beszámolónak az az őszinte felvetése, amely a társadalmi tevékenységgel szembeni hajlam csökkenésére hívja fel a figyelmet. „Különösen jelentkezik ez az ifjúság körében (KISZ), párttagjainknál pedig munka-, időigényesebb és felelősségteljesebb megbízások esetében. Széles körű az a vélemény, miszerint a társadalmi tevékenység és az oktatási munka (különösen a napjainkban olyannyira szükséges hétköznapi aprómunka), nincs eléggé megbecsülve. Ugyanakkor a tudományos tevékenység, a disszertáció írás gyorsan és automatikusan magaután vonja mind az erkölcsi, mind az anyagi elismerést."

Részletesen elemezte a beszámoló az eszmei, politikai egység ápolásával az ebből adódó tennivalókkal, az információs munkával kapcsolatos feladatokat, majd kitért a tagfelvételekre. „A vezetőség éveken keresztül nagy számú és kellőképpen előkészített tagfelvételi javaslatot vitt a taggyűlés elé." Probléma volt viszont az összetétellel (előtérben voltak a magasabb évfolyamon levők, a nemzetközi szakosok és a fiúk felvételi kérelmei). A pártvezetőség a párt vb-vel együttesen határozatot hozott a struktúra javítása érdekében, s a közelmúltban összeállított terv teljesítése várhatóan mind a mennyiségi, mind az összetételbeli problémákat megoldja.

Végezetül a kereskedelmi kari pártalapszervezet vezetősége beszámolójában elemezte a vezetőség munkáját, amelyet a kollektív vezetés elveinek megfelelően tervszerűen végeztek. Ez a tevékenység — véleményük szerint — megfelelt az egyetemi átlagnak. Különböző okokból kifolyólag többször került sor több hónapos helyettesítésekre. Ennek ellenére — úgy vélik — fennakadás a munkában nem volt. A vezetőség kapcsolata a kari állami vezetőséggel és a felsőbb pártszervekkel jó volt. Véleményezési jogát rendszeresen gyakorolta. Mindezeket összegezve az alapszervezet vezetősége a felsőbb pártszervek határozatait jól érzékelve végezte munkáját. Ebben a meggyőződésében a pártbizottság is megerősítette a kereskedelmi kar pártalapszervezeti vezetőségét, amikor jóváhagyta beszámolóját és határozataival irányt adott a pártalapszervezetben jelentkező problémák megoldására.

PÁLYÁZAT

honvédségi egyetemi (főiskolai) tanulmányi ösztöndíj elnyerésére

A Honvédelmi Minisztérium jelentkezésre hívja fel mindazokat a fiatalokat, akik e felhívásban meghatározott felsőoktatási intézmények nappali tagozatán tanulmányokat folytatnak, oda már felvételt nyertek, vagy felvételre jeentkeznek, amennyiben dolgozó népünk fegyveres szolgálatát önként vállalják és a Magyar Néphadsereg hivatásos tisztjei kívánnak lenni.

1. Jelentkezés feltételei: magyar állampolgárság, büntetlen és feddhetetlen előélet, erkölcsi-politikai megbízhatóság, hivatásos szolgálatra való egészségi és fizikai alkalmasság, felvétel az adott felsőoktatási intézetbe, nőtlen családi állapot, 23 évnél nem idősebb életkor.

2. A honvédségi ösztöndíjra pályázók jelentkezési lapot a megyei hadkiegészítési és területvédelmi (Budapesten a Fővárosi Hadkiegészítő) parancsnokságtól kapnak.

A jelentkezési laphoz mellékeni kell: saját kezűleg írt önéletrajzot, erkölcsi bizonyítványt, 2. számú statisztikai lapot, a TBC gondozóintézet által kiadott, 3 hónapnál nem régebbi mellkas röntgenernyő fényképet, vagy igazolást.

3. A honvédségi ösztöndíjra a következő felsőoktatási intézmények tanulói, illetve oda jelentkezettek pályázhatnak:

A Budapesti Műszaki Egyetem: Gépészmérnöki Kar gépgyártástechnológus; Villamosmérnöki Kar híradástechnikai szak digitális számítástechnikai ágazatos; műszer- és irányítástechnikai szakos; Közlekedésmérnöki Kar járműgépész szakos; Építőmérnöki Kar szerkezetépítő, közlekedésépítő, földmérő szakos és az Építészmérnöki Kar hallgatói.

A tudományegyetemek: Állami- és Jogtudományi Karai, Természettudományi Karai programozó matematikus, fizikus (amennyiben vállalják, hogy a második évfolyamtól kiegészítő szakként a meteorológiai szakot felveszik), szakos hallgatói.

Az Orvostudományi Egyetemek (Általános Orvostudományi Karok) hallgatói.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem: Általános Közgazdasági Kar tervgazdasági és pénzügyi szakos hallgatói.

A pályázók a hivatásos szolgálatra való általános és egészségi alkalmasság megállapítása céljából a Karikás Frigyes Katonai Kollégium Parancsnoksága által megjelölt helyen és időben felvételi eljáráson vesznek részt.

4. A honvédségi ösztöndíjasok a tanév, a szakmai gyakorlat és a katonai alapképzés tartamára havonként — a külön rendelkezésekben megállapított mértékben — tanulmányi ösztöndíjra jogosultak. Tanulmányaik alatt a Karikás Frigyes Katonai Kollégium Parancsnokságához tartoznak. A Budapesten tanulók kérésükre — térítés ellenében — elhelyezésben és étkezésben részesülnek.

5. Az egyetemeken tanuló honvédségi ösztöndíjasok a III. év eredményes befejezése, illetve rövid katonai alapképzés után zászlósi rendfokozatba és „katonai főiskolai hallgató" állományba az egyetem befejezését követően pedig tiszti rendfokozatba, hivatásos állományba kerülnek. A hallgatók a részükre meghatározott ellátásra jogosultak.

A főiskolákon tanuló honvédségi ösztöndíjasok az államvizsgát követően, rövid katonai alapképzés után hivatásos tiszti állományba kerülnek.

A tanulmányaikat befejezettek képességüknek, illetve képzettségüknek megfelelő munkakörben a néphadsereg csapatainál kapnak beosztást.

A felsőoktatási intézményekben már tanulmányokat folytatók bármely időpontban, az oda felvételre jelentkezők évenként március 31-ig pályázhatnak.

Honvédelmi Minisztérium

Mi várható 1979-ben?

(Folytatás az 1. oldalról)

tók arról, hogy vajon csak a gazdasági világválság kirobbanása, a világgazdasági helyzet rosszabbodása okolható-e a sikertelenségért, vagy pedig — mint a marxista kutatók vallják — az eddigi elképzelések maguk is hibásak voltak. Ezen a konferencián, és a többi nemzetközi értekezleten, szemináriumon azonban nemcsak arról fog folyni a vita, hogy a remények miért nem váltak valóra, hanem valószínűleg új elgondolások is születnek. Várható — s ennek határozott jelei is vannak —, hogy világossá lesz: az a kérdés, ki-kivel-ki ellen harcol, nem földrajzi, nem nemzetiségi kérdés. Remélhetőleg mindenki számára nyilvánvalóvá fog válni például, hogy Észak és Dél sokat emlegetett ellentéte csak mítosz; mivel sem Észak, sem Dél nem egységes — egymástól gazdaságilag, politikailag homlokegyenest különböző országokból áll.

Anyáskodó instruktorok

— Mit vár az instruktoroktól 1979-ben Halmai Erzsébet, az I. évfolyam dékánja?

— A mostaniaktól azt, hogy segítsenek a szakosításban. Tájékoztassák a hallgatókat, segítsenek abban, hogy reális jellemzések szülessenek, s mindenki oda kerüljön, ahol jól és kedvvel tanul majd tovább.

A szeptemberi új gárdától azt, hogy segítsenek az I. éveseknek az egyetem megismerésében, legyenek ott a beiratkozásnál, segítsenek úgy, ahogy ezt tavaly is tették.

— Megfigyelhető-e különbség a régi és a mostani I. évfolyamok között?

— Minden évfolyam más. Vannak, akik sokat zúgolódnak év közben, aztán jól vizsgáznak. A mostaniak nem panaszkodtak az ifjúsági parlamenten sem, most viszont nagyon buknak.

— Lát-e valami megváltoztatni valót az instruktori rendszerben?

— A rendszer szükséges, ha jól működik. Eddigi történetéből egy súlyos hibát említhetek, amely előfordult. Azt, hogy bizonyos titkosan kezelendő adatok (nem is hűen) kikerültek a hallgatók közé.

Ott a leghatékonyabbak az instruktorok, ahol jó a kapcsolatuk a patronáló tanárokkal. Vannak jó példák, kialakult „párosok", akik évről évre együtt dolgoznak.

Ebben az évben jobban segíthetnék az instruktorok a csoportok KISZ-munkáját, s ezen belül is a politikai munkát lehetne javítani. Ne az anyáskodás legyen e legfőbb jellemző, hanem az elvi munkán legyen a hangsúly!

A jövőkutató szerint

Kovács Géza, a futurológiai csoport vezetője arra a kérdésre, hogy mit vár a tanár—diák viszony alakulásától 1979-ben, a következőket válaszolta.

— Változatlanul az a véleményem, hogy a jó tanár—diák viszony alapfeltétele az alkotótípusú, ebből adódóan nagyobb részt a tudományos kutatási együttműködésen alapuló közös munka. Ezért jó tanár—diák viszonyt csak kis csoportokra méretezve lehet elképzelni, Ilyen szempontból különösen fontosnak tartom a szakszemináriumokat, a TDK-t, és esetleg olyan kötetlen részvételt a tanszéki kutatásban, melyek az előző formáktól — legalábbis részben — függetlenek. A kifejezetten oktatási keretek közül a proszemináriumok és az alternatív blokkok tárgyai kínálnak harmonikusabb együttműködési lehetőséget. Részben azért, mert a foglalkozások mindkét esetben többségükben kiscsoportosak; részben pedig azért, mert mindkét esetben lehetőség van alternatív választásra, és így fel kell tételezni, hogy a hallgatók többségének esetében választásuk összhangban áll érdeklődésükkel. Minthogy az alternatív blokkok esetében, bizonyos tapasztalatot már gyűjtöttünk — e tekintetben javulást várunk. Bízom abban, hogy tovább erősödik az egyetemen az a felismerés, hogy oktatásunk magasabb színvonalra való emelésének elsődleges feltétele a tudományos kutatások elmélyítése; és a hallgatósággal, mint jelentős kutatási kapacitással is lehet számolni. Ez a felismerés, valamint az, hogy az egyetem elfogadható tanár—diák létszám aránnyal rendelkezik, módot ad arra, hogy a hallgatóság sokkal szélesebb rétege kerüljön közvetlenebb munkakapcsolatba oktatóival. Erre szükség is van, mert ebben az évben sem remélhető, hogy a nagy előadókban folyó előadások alkalmas fórumként szolgálhatnak a tanár—diák viszony javításához.

Második kérdésünk a magyar gazdaság jövő évi kilátásaira vonatkozott.

— Bár én nagy távlatú jövőkutatással foglalkozom — hangzott a válasz —, mégis nagy valószínűséggel állíthatom, hogy 1979 — mint mondani szokták — átlagos év lesz: rosszabb, mint 1978; jobb mint 1980.

Rakotomalala

Rakotomalala Salama Zosoahajaina madagaszkári fiú tavaly végzett a nemzetközi kapcsolatok szakágazaton. Rakotól (barátai csak így becézik) azt kérdeztük:

— Mik a tervei ebben az évben, egyáltalán meddig marad Magyarországon, s ha majd elmegy, üres kézzel tér-e vissza hazájába?

— Még két évig akarok itt maradni, addig ugyanis elkészítem a doktori dolgozatomat. Témám: a nem kapitalista fejlődés útjai Afrikában. Úgyhogy most intenzív kutató munkát végzek. Annak idején a Magyar Szolidaritási Bizottság ösztöndíjasaként jöttem Budapestre, s én voltam az első madagaszkári diák Magyarországon. Most már tizenhatan tanulunk itt. Jelenleg a TESCO ösztöndíjasa vagyok: 2600 forint a fizetésem havonta, s lakást is kaptam tőlük, amit ők bérelnek. Gyakran bejárok az egyetemre: a nemzetközi tanszékre konzultálni, és a zsibibe a haverokhoz. Ha hazamegyek, otthon a külügyben fogok dolgozni, valószínűleg valamelyik szocialista országgal foglalkozom majd. Nem üres kézzel térek haza két év múlva. Már eddig is sok ismeretet szereztem, remélem a doktori minősítésem is sikerül, s egy magyar lányt is magammal viszek. Áprilisban vagy a nyáron lesz az esküvőnk. Nekem mindenképpen haza kell mennem, ez becsületbeli ügy, így hát ő jön velem. A kislány már szorgalmasan tanul franciául. Nagyon szeretjük egymást.

A gázsi marad — csak a sör drágább

A Neoprimitív együttes hét vezetője közül az egyikkel, Föld S. Péterrel beszélgettünk az új évi terveikről.

— Ez, amit ti csináltok, valami újfajta ciki? — kérdezte egy srác, egyik fellépésünk után. Nem tudtunk neki érdemben válaszolni. Hogy ciki-e vagy sem, azt döntse el a közönség.

— Mit vártok ettől az évtől? — kérdezi most a Közgazdász. Ezt a kérdést, sajnos, már nem ilyen könnyű megkerülni, de azért megpróbáljuk.

Minden bizonnyal ebben az évben sem készül el második nagylemezünk, annál is inkább, mivel tavaly sem jelent meg az első. Ezzel szemben külföldi turnéra idén sem megyünk, Cannes-ba a Fonográfot hívták meg, az NSZK-ban pedig továbbra is az Omegával készítenek nagylemezeket. Ezeket az együtteseket azonban bizonyára elszomorítja az a tudat, hogy mi évente többször is felléphetünk a Közgázon, nemrégiben pedig még az orvostanhallgatók tudatáig is majnem eljutottunk.

Humorunk a terveknek megfelelően — ebben az évben például három százalékkal — emelkedik, gázsink — hosszú évek óta két láda sör — azonban változatlan. (Hogy a sör árát emelték, arról nem tehetünk.)

Ebben az évben az ország számos helyén rendezünk Farock fesztivált, ezzel is kifejezésre juttatva, hogy ars poeticánk — ha lenne — akár így is szólhatna: „Ne nézzetek furcsán ránk, / nem gonoszt takar a ruhánk, / hisz értetek ég bennünk a láng, / s csak végső érv a bumeráng".

Az utazások jelentős növekedése várható

— Az új évben növekszik vagy csökken az egyetemi oktatók utaztatási lehetősége? — kérdeztük Palánkai Tibor tudományos rektorhelyettestől.

— Az ország szerényebb lehetőségeinek ellenére eszközeinek célirányos és ésszerű felhasználásával arra törekszünk, hogy az új évben változatlan szinten tartsuk oktatóink külföldi utazásait. Egy területen az utaztatások igen jelentős növekedése várható, s ez a Dimitrov tér és a Kinizsi utcai viszonylat. Esetenként sor kerülhet egész tanszékek utaztatására.

— Hagyományos kapcsolatainkon kívül milyen új baráti szerződések megkötésére nyílik lehetősége, mely országok egyetemei kívánnak együttműködni velünk, s ebből milyen előnyei származnak oktatóinknak és a hallgatóinknak?

— Az új évben várhatóan a milánói, helsinki társegyetemekkel kötünk szerződést és munkaprogram aláírására kerül sor a havannai, a sussexi és a bagdadi egyetemekkel. Kapcsolataink bővítését kívánatosnak tartanám és különösen javasolnám egyes tanszékeink számára a lehetőségek keresését. Orientációképpen a következő lehetőségeket látnám: Külker. tanszék — Becsuánaföld (fontos potenciális külkereskedelmi partnerünk); Népgazdaság tervezése tanszék — Egyiptom (a tervszerű anarchia tanulmányozása), itt számításba jön a Nemzetközi Kapcsolatok tanszéke is (hogyan kell külpolitikát csinálni), Közlekedés tanszék — Új-Zéland (távolsági VOLÁN járat megszervezésének tanulmányozása), Agrár tanszék — Kína (rizstermelés tanulmányozása), Filozófia tanszék — Vatikán (ideológiai harc gyakorlása), Világgazdasági tanszék — Egész világ (A korunk Világgazdasága IV—XX. megírása 1500 ív terjedelemben, hogy kielégíthessük a hallgatók jogos követelését a tananyag növeléséhez).

Szinte hetente keresnek meg bennünket külföldi egyetemek, kapcsolatfelvételi javaslattal vagy az informálódás céljából. Ezek nyilván nem ismernek bennünket.

— Ha Önön múlna, hová (mely tájára a világnak) utaztatná az arra érdemeseket?

— A kérdésből az érződik ki, hogy a Közgazdásznak bőséges elképzelése van arra, hogy esetenként egyeseket hová kellene elküldeni. Demokratikus alapon én az egész egyetemet utaztatnám valahova az Egyenlítő környékére, hol tudomásom szerint a kazánokkal és a fűtéscsövekkel viszonlag kevesebb probléma lenne.

Kinek nem csörög a vekker — és miért nem?

Gondolatok egy paragrafus körül

A „KÖZGAZDÁSZ"-BAN olvastam egyszer egy riportot egyetemünk nemrégen végzett hallgatóiról „Akiknek mindennap csörög a vekker" cím alatt. A cím találó volt, és éppen ez gondolkodtatott el. Hallottam már vállalati vezetők panaszairól is, mely szerint a frissen végzett közgazdászok igen nehezen értik meg, hogy mi a kötött munkaidő. Én magam kötetlen munkaidőben dolgozom, de számomra minden munkanapon csörög a vekker — akár van órám korán reggel, akár nincs. Másképpen nem tudom elvégezni a munkámat.

A kötött munkaidőben dolgozókról nem szólva, a vekker csörög az általános és középiskolásoknak, de az óvodába és bölcsődébe járóknak, ezek szüleinek, nagyszüleinek is. Csak a csecsemőknek, aggoknak, betegeknek — és az egyetemistáknak (sötét gyanúm szerint csak a mi hallgatóinknak) nem csörög? Miért nem? Mert nincs minden reggel 8 órakor órájuk? Vagy egyes napokon „csak" előadás van, amire a bejárás „nem kötelező?" Ez nem elég ok, hiszen tanulni, dolgozni és az idővel gazdálkodni — „kötelező". Be lehet ülni a könyvtárba stb. (Természetesen akadhatnak az oktatók között is, akiknek elromlott a vekkerük és bizonyos, hogy a hallgatók egy része rendszeresen korán kel.)

A „vekker-kérdés" általánosabb probléma, mint az előadások látogatása. De az „előadáskérdés" maga is reprezentál egy szélesebb, összetettebb problémakört.

EGY GYŰLÉSEN HALLOTTAM valamikor, hogy „nem igaz, hogy egy hallgató ne tudná *egy* előadás alapján is megállapítani, hogy jó-e az előadó!". Nem a direkt állítás volt rám ijesztő hatással, hanem a benne rejlő, magától értetődőnek tekintett indirekt állítás. Vagyis az, hogy a hallgató dolga az első előadáson megállapítani, hogy jó-e az előadó, és ha az eredmény negatív, akkor a továbbiakban az illető fel van mentve az adott előadássorozat látogatása alól.

Az előadásoknak az egyetemi oktatáson belüli szerepe többféle lehet. Az oktatásnak többféle rendszere létezik, és képzelhető el ebből a szempontból is. Olyan is, amelyikben egyáltalán nincs előadás és olyan is, amelyikben az előadás csak járulékos elem, mely utóbbi esetben úgy kell megszervezni az oktatást, hogy előadás nélkül is „komplett" legyen. Magának az előadásnak a jellege is többféle lehet, az előadások módszertanáról, modernizálásáról köreinkben is folytak már viták. Sőt talán némi fejlődésről is beszámolhatunk különösebb elégedettség nélkül.

Amikor nálunk megszűnt az előadások látogatásának adminisztratív ellenőrzése, akkor nem volt tervbe véve az előbbi értelemben vett oktatási rendszer megváltoztatása, nem kivántuk az előadások szerepét megszüntetni. Nem voltunk arra felkészülve, hogy ezt valami mással helyettesítsük. Ilyen célt nem deklarált senki, a tanszékek nem kaptak olyan utasítást, hogy előadás nélküli oktatást tervezzenek. Ellenkezőleg, a cél az előadások módszertani és tartalmi fejlesztése volt. Úgy gondoltuk, hogy az előadások kellő színvonala biztosítja a hallgatók megjelenését ellenőrzés nélkül is, illetve az ellenőrzés hiánya ösztönözni fogja az oktatókat jobb előadások tartására.

BE KELLENE LÁTNI, hogy *mindkét feltételezés hibásnak bizonyult.* Egyrészt a hallgatók többségét nem vonzza a magasabb színvonalú előadás sem annyira, hogy lemondjanak a felkínált szabad időről (aminek hasznosítása többnyire nem indokolja az előadás elmulasztását), másrészt az oktatókat sem ösztönzi eléggé az a remény, hogy majd híre jár valahogy a jó előadásnak és akkor majd a *hallgatók* is — hagyományos nevükhöz méltóan — *meghallgatják* azt.

Az elsőnek említett feltételezés csődjét számos tapasztalati tény bizonyítja. Itt csak a „Közgazdász" november 2-i számában megjelent „Egy sima előadáson" című cikkre hivatkozom, mely szerint a hallgatók által is jónak tartott világgazdasági előadáson a teljes létszám hetede-nyolcada jelent meg. A második feltételezést illetően saját tapasztalataim alapján azt mondhatom, hogy én magam nem kisebb ösztönzést éreztem a jó előadás tartására, amikor „odakényszerített" hallgatók elé kellett kiállnom a katedrára, mint akkor, amikor nagyrészt csak azok megjelenésére számíthattam, akik „így is, úgy is" eljönnek és oda is figyelnek.

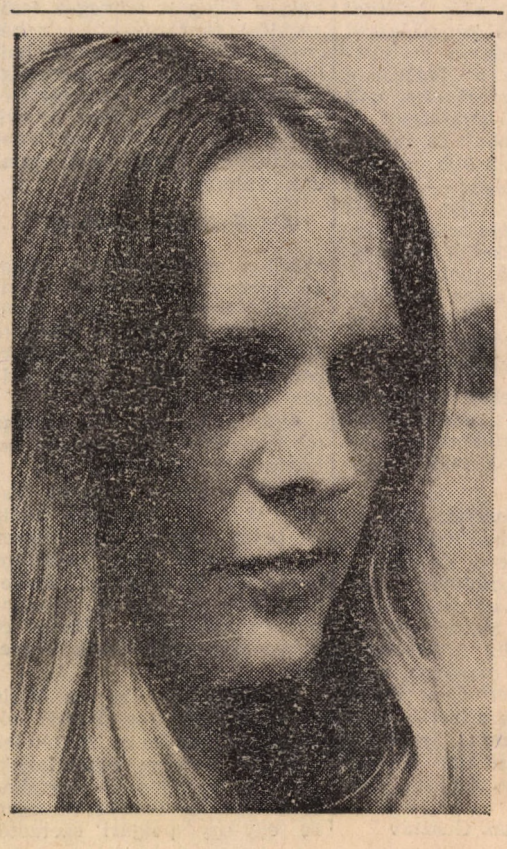

Gyakran hallható — oktatóktól is — az a vélemény, hogy „nem ér semmit az az előadáshallgatás, amit adminisztratív rendszabályokkal erőszakoltak ki". Csakugyan nem ér sokat, de ha valaki ebből arra következtet, hogy akkor ne legyen kötelező az előadás, az szerintem legjobb esetben olyan vicc, ami iránt nem működik a humorérzékünk. Számos olyan dolog van az egyetemen és azonkívül, amire nézve az adminisztratív szabályozás — adott feltételek között — magától értetődő. A gyenge hatékonyságú előadás-hallgatástól nemcsak visszafelé, hanem előre is vezet út. Az előadások hallgatását, értelmes jegyzetelését is meg lehet és meg kell tanulni! Sőt, az előadások tartását és megbírálását is...

Egy-egy előadás természetesen lehet a maga nemében gyenge. Lehet a szeminárium, gyakorlat, tankönyv vagy jegyzet is gyenge. Vezessük be azt a szabályt, hogy „rossz" jegyzetből nem kell vizsgázni? Netán úgy, hogy a hallgatók maguk döntik el vizsga előtt, hogy jó-e a jegyzet? Szükség van olyan mechanizmusra, amelyik a nem megfelelő oktatói teljesítményt kiküszöböli. Az ilyen mechanizmusban fontos szerep jut a hallgatók bíráló észrevételeinek. De a különböző műfajú tevékenységeket ne keverjük össze. *Az oktatás folyamatát nem szakíthatja félbe a hallgatók kritikája.* Mert félbeszakításról beszélhetünk, ha a hallgatók nem jelennek meg az órarendi foglalkozáson.

NÉHÁNY ÉVVEL EZELŐTT belekerült a tanulmányi és vizsgaszabályzatba az a paragrafus, hogy „az előadások látogatása nem kötelező, de az előadások anyaga a vizsgán számonkérhető". Ez a furcsa szabály szerintem leginkább úgy értelmezhető, hogy az előadásról való távolmaradás a hallgató számára nem annyira *jog*, mint inkább kockázatvállalással egybekötött, megengedett *lehetőség.* Nincs arról szó, hogy a hallgató két *pedagógiailag egyenlő értékű* lehetőség közül választ, mondjuk attól függően, hogy ő személy szerint írott tananyagból vagy élőszóból tanul-e könnyebben. Még kevésbé van arról szó a szabályzatban, hogy a hallgató attól függően választhat, hogy jó-e az előadás. Márpedig ez az értelmezés tedjedt el (a már említett, tévesnek bizonyult előzetes elképzelések nyomán) azzal a kiegészítéssel, hogy a hallgató tudja igazán, hogy jó-e az előadás. Vagyis valamiféle rögtönítélő önbíráskodási jogot teleznek fel.

A vizsgaszabályzat idézett kitételét állítólag törölték, de erről az egyetemi közvélemény különbözőképpen van, illetve nincs tájékozódva. Akár érvényben van még az a paragrafus, akár egy lyuk tátong a helyén, valamilyen új, világos és pedagógiailag megfelelő szöveget kellene oda beiktatni.

Véleményem szerint *jelenlegi oktatási rendszerünkből egyértelműen következik, hogy az órarendi foglalkozások látogatása kötelező.* Indokolt, hogy a kötelező jelleget egyfelől a szemináriumok és gyakorlatok, másfelől az előadások esetében némileg eltérően értelmezzük. Az egyetemi tevékenységet jellemző időszakos koncentrálási igény (nem az egészségtelen rohamtanulásra gondolok, hanem pl. TDK-munka készítésére) néha feszítgeti az órarendi kereteket. Ilyenkor általában inkább egy-egy előadást mulasszon el a hallgató, mint szemináriumot. Többek között emiatt továbbra is *jó lenne,* ha *általában* adminisztratív ellenőrzés nélkül lehetne érvényesíteni az előadások látogatásának kötelezettségét. Általában nem helyes, ha olyasmit szabályozunk, amit nem tudunk kellőképpen ellenőrizni. Jelen esetben mégis úgy tűnik, hogy a félreérthető szabályozás veszélyesebb, mint a szankció elmaradása. *Legalább elvben legyen világos,* hogy az előadásokra el kell járni. A kirívó esetek rendszeres ellenőrzés nélkül is felszínre kerülnek, de azt hiszem, ennél többet is elérhetünk. Jelenleg azonban a kirívó eset sem szankcionálható, hiszen „nem kötelező" az előadások látogatása.

AZ A VÉLEMÉNYEM, hogy ki kell mondani: *amíg oktatási rendszerünk* (nemcsak a mi egyetemünké és nemcsak Magyarországon) *olyan, hogy az előadások az oktatási folyamat szerves részét képezik, addig az előadások rendszeres (eléggé rendszeres) látogatása nélkül senki ne kaphasson diplomát.* Az oktatási rendszert, annak különböző összetevőit állandóan fejleszteni kell, a tapasztalt hiányosságokat ki kell küszöbölni. De a nyilvánvalóan hibás szabályozás korrigálását most nem szabad olyan megfoghatatlan feltételhez kötni, hogy „előbb legyenek jók az előadások". Ha esetleg az derülne ki, hogy a terhelésbe be van kalkulálva az előadások mérsékelt látogatása, akkor is inkább az óraszámokat kellene felülvizsgálni, mint a jelenlegi helyzetet fenntartani. Az is lehet, hogy az oktatás különböző pilléreinek (előadás, szeminárium, jegyzet stb.) egymáshoz való illeszkedése is sok helyen felülvizsgálásra szorul.

Úgy tűnhet, hogy mindenért a rossz szabályzat a felelős. A szabályzat hibája csak tükrözi a fejlődési rendellenességnek minősíthető bizonytalanságot, homályosságot, ami mind az oktatók, mind a hallgatók felfogásában megtalálható. Sok mindent szeretnénk jobban csinálni, mint eddig. Oktatást, tanulást, demokráciát, de nehezen találjuk meg az előrehaladás legjobb útját. *Ideje, hogy együttes erővel igyekezzünk kiverni a fejünkből a zavaros álmokat.* Például azt az elképzelést, hogy az „átkos katalógusrendszer" eltörlése — demokratikus vívmány. Állapodjunk meg mindnyájan — oktatók és hallgatók: húzzuk fel a vekkert! Ébresztő!

Dr. Köves Pál

egyetemi tanár,
a szakszervezeti bizottság tagja

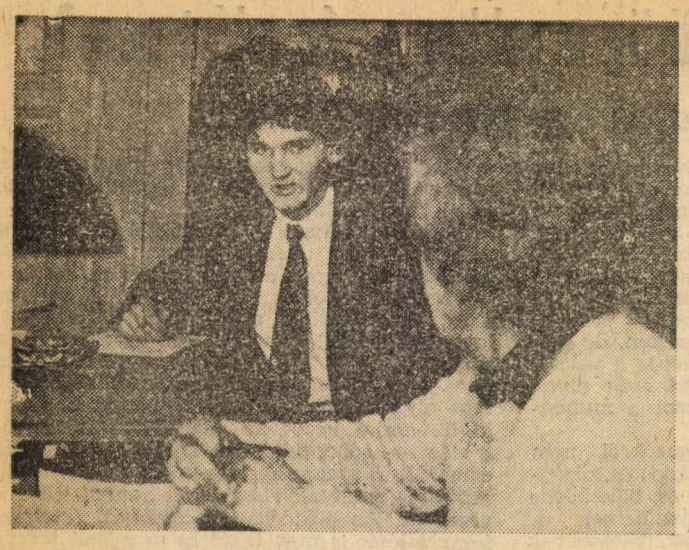

Tanárnő kérem, én készültem!

„Lassan közgazdászok leszünk"

Elmélkedés a vizsgaidőszak sűrűjében

Az ősz folyamán, ha valaki december 18-at mondott, rögtön ideges lettem. A vizsgaidőszak közeledése sokakra van hasonló hatással, főleg az első időkben. *Most, túl a harmadikon, már én is elhiszem, hogy meg lehet szokni a vizsgázást és a „gyakorlat teszi a mestert" mondást nem csak a gólyák nyugtatására találták ki.* Életem első vizsgaidőszakának sűrűjében egy újabb vizsga gondjain törtem fejem, amikor *másodéves ismerősöm így fakadt ki: „Mit szóljak én, nekem öt szóbeli vizsgám van!"* Az adott helyzetben erre csak azt mondhattam, hogy hüha! Hiszen nekünk hármat írásban kellett letennünk.

Most azt állítom, hogy *a második évi vizsgaeredmények általában reálisabbak, jobbak, mint az első évben.* Aligha lehet alkalmazni azt az általános iskolai elvet, mely szerint a belépő új tantárgyakat egy darabig nem osztályozzák. De valahogy *csökkenteni kellene az egyetem és a középiskola közti* (követelményben, jellegben megnyivánuló) *szakadékot.* A gimnázium általában igen gyengén tölti be továbbtanulásra felkészítő szerepét. (Sok más funkcióját elég jól elvégzi.) Az a gimnázium, ahol a tanár arra helyezi a hangsúlyt, hogy senki se bukjon meg, nem jó gimnázium. *Meggyőződésem, hogy a gimnáziumból ide jövők nagyon keveset tudnak a közgazdász feladatairól, munkájáról.* Kevesebbet tudnak választott pályájukról, az ahhoz elvezető egyetemi munkáról, mint például az építész- vagy gépészmérnöki karra jelentkezők. *Egy szorgalmi időszak van arra nagyon sok hallgatónak, hogy kialakuljon benne az alapvető dialektikus materialista szemlélet a pol. gazd. tanulásához.* A gimnáziumi történelemtankönyv egy külön kis fejezetet szentel a marxizmusnak általában véve és aztán minden folytatódik tovább. Megdöbbentő és mulatságos is rájönni arra, hogy *szinte egyetlen filozófia óra többet nyújt az események történelmi szemléletéhez, mint sok gimnázium négy éve.*

Novemberben kialakulnak a vizsgaidőpontok, ettől kezdve a hallgatók fejében a legkülönfélébb kombinációk csatája dul arról, hogy hogyan lesz a legjobb a vizsgabeosztás. Milyen természetesnek vesszük és milyen jó, hogy ilyen rugalmas a vizsgarendünk. Számos összehasonlítással kiállja a próbát.

Mi az általános vélemény a vizsgaidőszakról? A hajrák és az ünnepek idején sokan mondjuk, hogy kötöznivaló bolond az, aki kitalálta a tanév szorgalmi és vizsgaidőszakra osztását. Pedig mégis van valami értelme. Az évközi számonkérések csak részleteit érintik az anyagnak, a vizsgán pedig az anyag nagyobb egységét kell átlátni. Ezzel együtt *jó lenne, ha a vizsgázónak bizonyos biztonságot nyújtana évközi szereplésének figyelembevétele. Ez számos esetben meg is valósul. Ezért á l t a l á b a n jó és megnyugtató a szemináriumvezetőnél vizsgázni.*

Írásbeli? — Szóbeli? A másikat kizáró válasz nem adható —, inkább mondjuk: attól függ. *A szóbeli vizsgán fontos tényező a vizsgáztató személye, az abból fakadó szubjektív tényezők.* A diák ritkán mondja a vizsgáztatóról, hogy semleges. Tapasztalatom szerint a vizsgáztatók nagyobb fele jó indulatú. (Utánam az adott esetben pechesek által támasztott vízözön!) Sohasem árt, ha a vizsgázó „jó passzban" van. Ez a csúnya kifejezés többek között jó forma, sikeres kezdet, jó vizsgáztató szükségességét jelenti. Az önbizalom ha gyakorlattal is, de megszerezhető. Úgy látom *a szavak jobban hatnak, talán éppen azért, mert az emberek közti véleménycsere legelterjedtebb, legtermészetesebb módja a beszélgetés.*

Az első évfolyamon *a múlt tanévben matematika vizsgán bizonyos rostálás érvényesült. Ez erősen zavarta a hallgatók jelentős részét. Az írásbeli vizsga nem teremt kapcsolatot a vizsgáztató és a diák között.* A hallgató nem javíthat úgy, mint a szóbelin, ahol stílusával, rögtönző képességével és egyéb jogosnak számító fegyvereivel kedvezőbb eredményeket érhet el. *Végül a sokadik utóvizsgán a legtöbben mégiscsak átmentek. A második évfolyamon most nem volt tapasztalható rostálás. Mennyivel nyugodtabb hangulatot és körülményeket teremtett ez!!* Valószínűleg jobban is tudtuk az anyagot, de nem csupán mert gyakorlatiasabb jellegű. *Tapasztaltabbak lettünk. Az első év fő tanulsága: — a matematika az a tantárgy, amelyet a legkevésbé lehet egy hét alatt megtanulni. A csoport eredményén tisztán megmutatkozik a szemináriumi munka értéke. Matematikából csakúgy, mint a többi tárgyból. Abból születnek a legnagyobb bajok, ha a csoport és a gyakorlatvezető abszolut lezser „munkában" egyeznek meg.* Végül csak *a csoport jár pórul,* hiszen állandó vendégei lesznek az adott tárgy vizsganapjainak. Ez a struccpolitika csúcsa —, eredménytelenségét tekintve is!

Gólyakorom nagyszakállú instruktora lelkesen beszélt az első vizsgaidőszak érdekességéről. „Átlátod az egész félévi munkád, kirajzolódnak benned a közgazdaságtudomány körvonalai." Igaza volt, bár az említett körvonalak csak eléggé sejtelmesen bontakoztak ki sokunknál...

A harmadik félév meglepetésének a filozófiát tartom. Tizenhárom tanéven keresztül állandóan kaptunk valamilyen „világnézeti megerősítést" a tananyagba bújtatva, de csak a tizennegyedikben kerülhettünk közvetlen kapcsolatba vele. A filozófiai ismeretek az élet szinte minden területén segítenek. Erre mindenki maga jön rá, például akkor, amikor hirtelen megtudja magyarázni sok ember addig érthetetlennek tűnő dolgait, magatartását. De a témánál maradva, *egy-egy adag tudással filozófiából, gazdaságtörténetből és informatikából nyugodtan le lehet vizsgázni a szocializmus politikai gazdaságtanából — ha már a kapitalizmus politikai gazdaságtanából lement az ember. Most kezdődik tényleg valamilyen minőségi átalakulás ismereteinkben.* Lassan közgazdászok leszünk?

Balázs Gusztáv

Későn kezdtek félni a „farkastól"

A próbálkozók 25 százaléka bukott naponta

A vizsgákról, a vizsgáztatókról egyre több mendemonda, értesülés, vagy vélt értesülés forog közszájon, így a vizsgaidőszak vége felé. (Ezeknek persze általában jó, ha a fele igaz.) Az idén a legvadabb rémhír az volt, hogy az egyik vizsganapon számítástechnikából a próbálkozók 60 százaléka megbukott... Ez indított arra, hogy a tanszéken érdeklődjek Csépai Jánostól, a tantárgy előadójától.

★

— *Kezdjük a vizsgára való felkészülés legelején! Milyen volt a félév során az előadások látogatottsága?*

— Ennek ellenőrzésére nincs pontos módszer, de szemmértékkel elég jól megállapítható abból, hogy teljes létszám esetén az évfolyam majdnem betölti az I. előadót. Ennek alapján az előadásokon való részvétel 60—70 százalék körüli volt, az év elején ennél is nagyobb, s aztán ez nyilvánvalóan csökkent.

— *Miért nyilvánvalóan?*

— Mert év elején még mindenkiben él a középiskolás tudat; az óra nekem szól, azért van, hogy ott legyek. Decemberre aztán „megtanulják" a hallgatók, hogy jogukban áll nem bemenni az órákra; sokan élnek is ezzel a jogukkal.

— *Milyennek látszott a hallgatók felkészülése, felkészültsége a félév során?*

— Az információk egyik forrása a gyakorlatvezetőkkel folytatott beszélgetés. Ezen a csatornán nem érkezett az egész évfolyamra általánosítható negatívum a tanulásra vonatkozóan. A hallgatók nem siránkoztak az átlagosnál jobban.

— *Úgy tudom, a tanszék időben részletes tájékoztatást adott a vizsgakövetelményekről.*

— Igen. Közöltük, hogy a maximális pontszám 36, s ebből 19-et kell megszerezni az elégségeshez. Jeleztük azt is, hogy milyen jellegű példák várhatók, s hogy ezek típusonként mennyi pontot érnek. Hallottam azonban, hogy a diákok ezen túlmenően is informálódtak a vizsgáról a felsőbbévesektől. A korábbi évek kérdései pedig a válaszokkal együtt közkézen forogtak. Ugyanarra a dologra azonban százféleképpen lehet rákérdezni, s ha így közelítjük meg, akkor idén sok új került a vizsgakérdések közé. Ezekre természetesen nem lehet választ adni a tavalyi, tavaly előtti konkrét kérdésekre adott konkrét válaszok bemagolásával.

— *Az elmondottakat figyelembe véve egy átlagos diák számára hány napos tantárgy a számítástechnika?*

— Annak, aki a gyakorlatokra rendszeresen felkészült, az előadásokat végighallgatta, évközben tanult, és a feladatokkal nem voltak problémái, egy hét elegendő ahhoz, hogy jól elsajátítsa az anyagot. De az, akinek félév végén lehet olyan példát adni a félév gyakorlataiból, amit 15 perc alatt nem old meg, az nem tud felkészülni. S még valami: ezt a tantárgyat nagyon nehezen lehet egyedül megtanulni.

Mindezek ellenére próbálkoztak december 18-án, az első vizsganapon olyanok, akik előző pénteken nem kaptak aláírást, tehát a minimumkövetelményeket sem tudták teljesíteni. Pedig az első vizsga pszichikailag nehezebb az utána következőknél annyiban, hogy még nincs olyan diák, aki friss tapasztalatokat tudna róla átadni.

— *Ezektől a pszichikai tényezőktől eltekintve biztosítható-e, hogy a vizsgasorok azonos nehézségűek legyenek?*

— A nehézségi fok — a példákra vonatkozóan — az algoritmus hosszától, bonyolultságától függ, illetve attól, hogy a probléma milyen konkrét feladatba van beépítve. Ez utóbbi megítélése változó a hallgatóknál. A vizsgasor nehézségét nem lehet összevetni az adott napon született eredmények összehasonlításával, hiszen nem biztosított a vizsgázók „homogén mintája".

— *Igaz-e az, hogy valamelyik vizsganapon 60 százalékos volt a bukás?*

— Nem, de én olyat is hallottam, hogy 70 százalék. A tényleges adat azon a kérdéses napon 32,8 százalék volt, s a legmagasabb bukási arány is egyharmad körül van. Azonban még ez is túl magas, főleg, ha hozzáteszem, hogy eddig minden vizsganapon a próbálkozóknak legalább 25 százaléka megbukott. Erre az eddigi években nem volt még példa. Az eddigi vizsganapokon a következő átlagok születtek: december 18: 2,37; 21-én 2,55; január 4-én 1,98; január 11-én 2,2.

— *Jelenti-e ez azt, hogy nőtt a tanszék által támasztott követelmény?*

— Nem. Abból indulunk ki, hogy ha a tárgy gyakorlati jeggyel zárulna, biztos lenne minden csoportban legalább két jeles osztályzat, ez durván a csoport 10 százaléka. A tavalyi vizsgastatisztikánkban azonban 7—8 százalék körüli arányban voltak a jelesek, míg a bukások összesített aránya a 15 százalékot meghaladta. Mindezek alapján a jeles sávot 4-ről 6 pont értékűre szélesítettük.

— *Ha jól értem, ez azt jelenti, hogy a tanszék „engedett" a követelményeiből.*

— A követelményekből nem, azok néhány éve változatlanok. Arról van szó inkább, hogy az anyagban történt változások, új részek, bevezetésekor segédanyagot adtunk a hallgatóknak, ha úgy tetszik, ellensúlyoztuk a „nehezítést". Az egyetlen nem kompenzált változtatás a ponthatár leszállítása a jelesek számának esetleges növelése érdekében. Meglepő viszont, hogy a jelesek száma ennek ellenére, egyáltalán nem emelkedett ilyen mértékben.

— *Halmai tanárnő úgy jellemezte az idei I. évfolyamot, hogy nem panaszkodtak év közben, most viszont nagyon buknak a vizsgákon. Ön hogyan vélekedik erről?*

— Meglepő, hogy ez a többi tantárgyra is igaz, úgy hittem, csak számítástechnikából ilyen rosszak az eredmények. Azt hiszem, év közben becsukták a szemüket és nem érzékelték a problémákat, a követelmények nehézségét, s ezért pánikszerűen és későn kezdtek félni a „farkastól".

—mg—

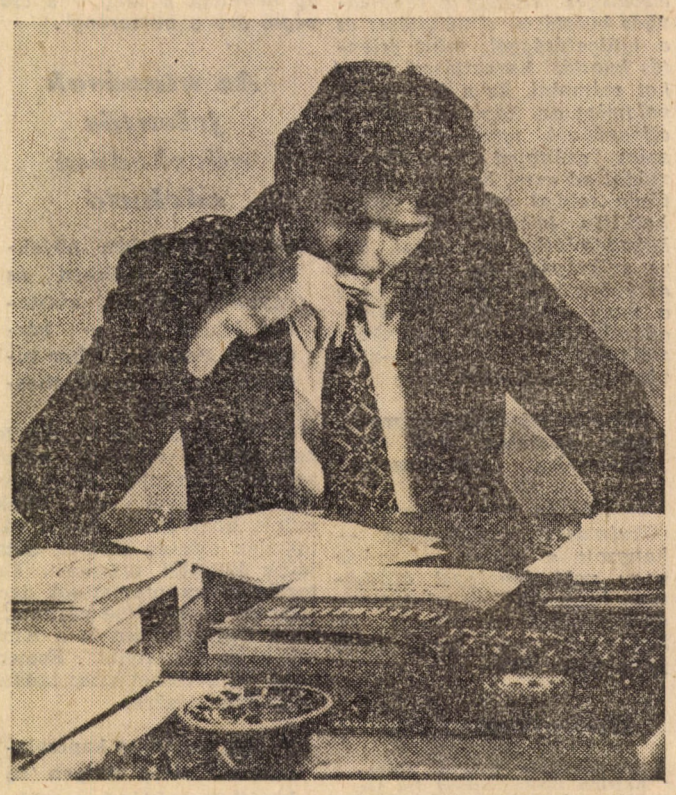

Fotók: Pullai Árpád és Radványi Zsolt

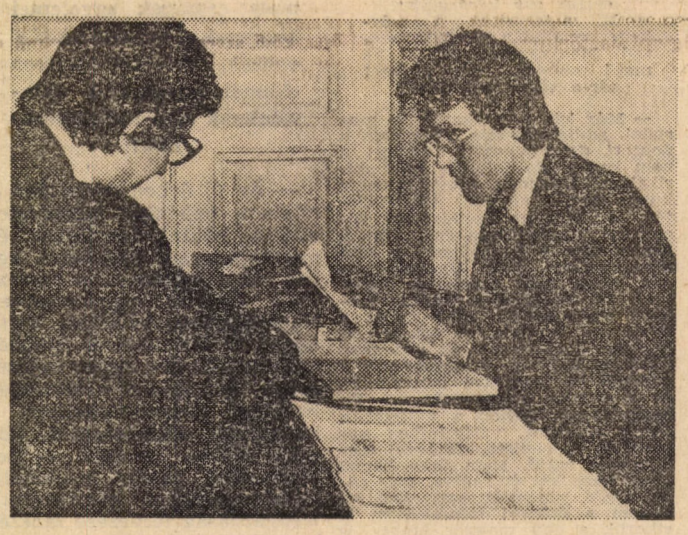

Most a tanár a „hallgató"

Újszerű „kihívás"

Azt hihetné az ember, hogy a tanulmányok vége felé, IV.—V. évben imponáló magabiztossággal vizsgáznak a diákok, s főleg a szöveges (szövegelős) tantárgyakban nehéz „megfogni" őket. Sokszor hallani is: „a pg-ben, gazdaságtörténetben, az elmélettörténetben tanultam már annyit (értsd szert tettem az alapszókincsre) majd csak mondok valamit".

Különösen „csábító"

ebből a szempontból a világgazdaságtan — hiszen mondhatná bárki — aki újságot olvas, annak van alapvető fogalma a fejlődő országokról, a KGST-ről, a főbb polgári elméletekről, stb.

Nos, a január 17-i vizsga egyáltalán nem igazolja az eddig elmondottakat, sőt.

A vizsgáztató Szentes Tamás volt, a vizsgázók pedig — szám szerint tizennégyen — a népgazd. terv., pénzügy, tanár és áruforgalmi szakosok, fiúk és lányok, magyarok és külföldiek, először és másodszor próbálkozók vegyesen.

Amíg az első három felelő felkészül, Szentes Tamás elkészíti a tételeket. A tételek azonban egészen szokatlanok; nem a tankönyv fejezetcíme összekeverve, hanem többnyire egy-egy polgári szerzőtől való idézetet tartalmaznak. A vizsgázó feladata, hogy eldöntse, egyetért-e az idézet tartalmával, mi a véleménye róla, mivel, s hogyan cáfolja az állítást a marxista közgazdaságtan oldaláról. Néhány ízelítő a feladatokból: „A fejlett országokból tőke áramlik a tőkeszegény országba, s ez kiegyenlítődést hoz a termelékenység és a jövedelem színvonalában nemzetközileg." Véleményezze ezt az állítást! Vagy: Melyek a hasonlóságok és a fő különbségek az Európai Gazdasági Közösség és a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa létrejötte és fejlődése között? „A fejlődő országok kizsákmányolásának lényege, az egyenlőtlen nemzetközi csere."

Igaz-e az állítás?

Hogyan lehet megállapítani, hogy egy ország alárendelt-e a nemzetközi kapcsolatban. „A fejlődő országok elmaradottsága a túlnépesedés és a demográfiai robbanás következménye." Egyetért-e az állítással? Ha nem, miért?

A hallgatók a legkülönbözőbb módon reagálnak az újszerű „kihívásra".

Van aki mindenáron a tankönyvi anyag valamely részéhez akarja kötni a választ, van aki a saját fejével próbál logikusan gondolkodni, van aki mellébeszél. Pedig nem kellene a témáról hosszasan beszélni, minden hallgatótól ötperces tömör összefoglalót kér a vizsgáztató. A feleletek azonban e helyett történeti áttekintésre, bőséges bevezetőre törekednek, a logikus váz szinte minden válaszból hiányzik.

A segítő kérdésekre többékevésbé pontos válaszok hangzanak el, de a „harapófogóval kihúzott" felelet értéke jóval kisebb, mint ha mindezt magától adta volna elő a felelő. Ezek a válaszok általában közepest érnek.

Vannak, akiknek a lába alatt

inogni kezd a talaj,

amint kérdés-feleletre kerül a sor. A politikai gazdaságtan fogalmai, alaptörvényei, az elmélettörténet alapismeretei jönnek szóba, s a többség tudása ebből a kérdéskörből meglepően bizonytalan és felületes.

Pedig a vizsgáztató bámulatosan türelmes: képes öthat rávezetőkérdést feltenni, míg elhangzik a triviális válasz: eredeti tőkefelhalmozás, csereárány, jövedelemrugalmasság, kölcsöntőke, neokolonializmus. Akik itt is hibáznak, csak elégségest kaphatnak, de többször táncol borotvaélen a helyzet:

—Ezt mondja meg kollegina, mert különben nem tudom átengedni!

Egy diák vissza akarja adni a tételét, de Szentes Tamás lebeszéli erről, s végül közös erőfeszítésükből egy elégséges kerekedik ki.

Mindkét külföldi hallgató alapjában véve jól felépített válasza négyes osztályzatot ér.

A feleletek általában nem hosszúak, csupán egy diáknál húzódik el a kérdezés. Ő rutinosan „hajol el" a kérdések elől, megkerüli a határozott válaszokat: a birkózás eredménye végül egy közepes.

A végére marad két jeles felelet. jó kiindulópontból, saját logikájú önálló kifejtés, s a más témájú kérdésekre is viszonylag pontos a válasz.

Minden további értékelés helyett álljon itt beszédes jellemzőül a nap vizsgaátlaga: 3,14.

Molnár

A fegyelmi büntetés nem marad el

A matematika tanszéken az analízis és függvénytan tárgyakat aláírással és kollokviummal zárják. Az aláírásnak különböző feltételei vannak. Függvénytanból például két dolgozat eredményes megírása. Azoknak, akiknek ez nem sikerült, pótdolgozatra van lehetőségük. Ennek sikerén azonban már az aláírás múlik. Bizonyára a tét nagysága is szerepet játszott abban, hogy ezen a pótdolgozaton szabálytalanságot követett el két elsőéves hallgató.

Az esetről Halmai tanárnő adott tájékoztatást.

— Mi történt tulajdonképpen?

— A félév során Tömör Sándornak a 12. csoport tagjának nem sikerült teljesíteni az aláírás egyik feltételét, a két dolgozatot nem tudta eredményesen megírni. Ezért pótdolgozatot kellett írnia az aláírásért. A pótdolgozatot azonban nem ő, hanem Sárkány György írta meg helyette. A dolgozatot javító tanár ezt észrevette, jelentette a tárgyfelelősnek, és a két hallgató ellen a dékániban fegyelmi eljárás megindítását kérték.

— Miből jött rá a javító tanár arra, hogy a dolgozatot más írta, nem Tömör Sándor?

— Tömör Sándor két sikertelen dolgozata után most egy meglepően jót írt, ez már önmagában is feltűnő. A tanszéken azonban megőrizzük a dolgozatokat (hogy a hallgatók fejlődését nyomon kísérhessük), s a régebbiekkel összehasonlítva látszott a két írás különbözősége, s így világossá vált, hogy a dolgozatot nem ő írta.

— Előfordult-e már hasonló eset a tanszék gyakorlatában?

— Igen. Két ízben. Kollokviumon fedeztünk fel ilyen esetet. Ezért a szabálytalanságért általában legalább két félévre kizárjuk az érintett hallgatókat az egyetemről.

— Most hogy zajlott a fegyelmi eljárás és mi lett a két hallgató büntetése?

— Sárkány György önként jelentkezett és bevallotta, hogy a dolgozat megírását barátja megsegítésére önként, ellenszolgáltatás nélkül, hirtelen, közvetlenül a zárthelyi megíratása előtt vállalta. A fegyelmi bizottság ezt, és a tárgyaláson való őszinte megbánást figyelembe vette, de ennek ellenére a kizárást javasolta. A büntetés végül az enyhítő körülményeket figyelembe véve mindkét hallgatóra nézve írásbeli szigorú megrovás és anyagi büntetés (ösztöndíj megvonás, kollégiumból való kizárás lett). Tömör Sándor az aláírást természetesen nem kapta meg függvénytanból, így a féléve elveszett.

— Mi volt a KISZ-alapszervezet állásfoglalása az üggyel kapcsolatban?

— Az alapszervezet elítélte Tömör Sándor viselkedését és KISZ-fegyelmit adott neki. Sárkány György megítélése még függőben van.

Itt is szeretném felhívni a hallgatók figyelmét arra, hogy az ilyen és ehhez hasonló szabálytalanságokra mindig rájönnek az oktatók, s a fegyelmi büntetés nem marad el. Nem érdemes csalással próbálkozni, inkább az anyag elsajátítására törekedjenek.

mg

Menet közben

Nagyon *féltek* az idén a IV. éves iparszakosok *a szervezés szigorlattól.* Az előző évfolyam eredményei *nem sok jóval kecsegtették őket,* és az sem volt megnyugtatóbb, hogy *az idei évfolyam vizsgázott először az új oktatási koncepció alapján kialakított „Iparvállalatok szervezése és irányítása" című tárgyból.* A cikk megírásakor még tartott a vizsgaidőszak, így csak arra vállalkozhattam, hogy *„menet közbeni" villáminterjút kérjek az érdekelt felektől.*

Kovács Istvánt, Márton Ferencet és Balaton Károlyt dolgozatjavítás közben találtam. A vizsgák tapasztalatairól tanszéki értékelés még nem készült, így csak a kollegiális beszélgetésekből megismert véleményeket tudták elmondani:

„A hallgatók fejében a tárgy három féléve (vállalati rendszertan — a fő folyamatok szervezése — vállalati rendszerszervezés) *összeállt, úgy véljük kialakult bennük az „egészlátás" szemlélete, amely felé mi irányítottuk őket.* Ez elsősorban a jó és legjobb hallgatókra érvényes. Sokszor érezzük, hogy *egyesek mechanikusan próbálják visszaadni a tananyagot.* Alapvető célunkat — egész látásra, komplex gondolkodásra, rendszerszemléletre nevelni a hallgatókat — úgy véljük elértük. Ezt bizonyítja, *a meglepően sok jó dolgozat is.* Az a benyomásunk, hogy *hasznos volt a rendszerszemléletből kiindulni.* A tanszék, mikor így döntött, tisztában volt vele, hogy a hallgatók már tanultak informatikát, de azzal is, hogy e tárgy keretében a vállalat egésze helyett annak információs alrendszerére irányul az oktatás. Ezért döntöttünk a szemináriumi formában való feldolgozás mellett. Célunk volt persze a rendszerelméleti ismereteket olymódon is összefoglalni, ami az egész tárgy szempontjából szükséges. Más az, ha a hallgatók képesek egészében látni a vállalatot, tudják: bárhol avatkoznak be, az kihat az egész működésére, tehát más az, ha egy konkrét probléma megoldására képesek az adott gondolati rendszert alkalmazni, mintha csak ismerik az alapfogalmakat, mint struktúra, transzformáció stb. A tanszék anyagairól többször rendeztünk tudományos vitákat külső szakértők bevonásával, ilyenkor mindig megerősítettek bennünket abban a véleményünkben, hogy a közgazdászoknál alapkérdés a rendszerszemlélet kialakítása, sőt, felmerült az a gondolat is, hogy nemcsak az iparszakosoknak, hanem minden szaknak kellene ilyen rendszerelmélet oktatást nyújtani. *A hallgatói reagálások már nem voltak ilyen egyértelműek.* Sokan az első néhány előadás után azt mondták: *»Én már tanultam ezeket, ezzel a tárggyal nem kell komolyan foglalkozni.«* Ez a szemlélet nagyon veszélyes éppen a célkitűzésünk teljesülésére, de a további félévekre is, ezért a tanszék komolyan foglalkozik vele, hogyan lehetne érdekesebbé tenni az oktatást, és hogyan közelítse a vállalathoz az absztrakt kategóriákat. A tananyagfejlesztő munkához sok segítséget nyújtottak őszinte véleménynyilvánításukkal a hallgatók is és különösen sokra értékeljük a TKR képviselőt Kelemen Éva tevékenységét.

A hallgatók felkészültsége idén lényegesen jobb volt, mint az előző szigorlaton, *az idei bukási arány, talán még a felét sem éri el a tavalyinak.* Kirívóan felkészületlen emberrel alig lehet találkozni, sőt ezek nagyrésze a második vizsgára már szintén alapos tudással jön el, tehát ezen bukások egy része is inkább vizsgadrukkból, vagy egy-egy anyagrész kihagyásából, mint lustaságból, nem tanulásból fakadnak. Van egy szomorú megállapításunk is. *A hallgatók íráskészsége gyenge. A szóbeli feleletek sokkal lehiggadtabbak, színvonalasabbak, mint az írásbeliek.* Bár ez nemcsak a mi tanszékünk problémája, de igen elgondolkodtató, hiszen végzés előtt álló vállalati közgazdászok azok, akikről szó van."

★

A „másik felelet"-et két szigorlatot követő napon elhangzott nyilatkozat képviseli.

R. A.: — *Nagyon jó vizsga volt a szervezésszigorlat. Sikerült olyan fő kérdéseket találni a tanszéknek, amelyek a tanultakat nem tételesen kérték vissza, hanem megválaszolásukhoz el kellett gondolkodni,* el kellett rendezni a három félév anyagát az adott szempontok szerint. A tesztkérdések pedig egyrészt kapcsolódtak a fő kérdéshez, másrészt megkövetelték az anyag tényleges ismeretét is. *Nagyon tetszett, hogy az a bizottság, akiknél én szóbeliztem (Neményi Vilmos—Kovács István) ellenvéleményt is elfogadott, és honorálta a jegyben, ha az illető azt értelmesen ki tudta fejteni.* Információim alapján úgy gondolom, hogy különbségek voltak az egyes vizsgabizottságok értékítéletei között, ez pedig nagy hiba. A tananyagot egészében jónak tartom, bár a második félévet, és harmadikból az építőipart nem egészen így kellett volna tanítani. *Jónak tartom viszont a Taurusnál végzett átszervezés végigvezetését.* A legnagyobb pozitívum azonban az első féléves anyag. Szerintem nem is elég, hogy — legalábbis tudomásom szerint — csak az ipar, a pénzügy és a tervgazdasági szakon tanítanak rendszerelméletet, mivel ezt tovább lehetne vinni makroszintű problémák vizsgálatára is.

S. Á.: — Számomra (és persze utólag) *ez a szigorlat nevetséges volt. Mind a három félévet végigblicceltem, és néhány napi tanulás után négyesre vizsgáztam.* Ebből azért nem az következik, hogy ez egy könnyű vizsga, hanem az, hogy *általam be nem látható követelményrendszerrel és értékmérőkkel van dolgunk. Ezt pedig nemcsak a szervezésről lehet elmondani.* Hogy a négyes eredményben közrejátszott volna az, hogy én szociológiával, szervezetelméletekkel is foglalkoztam? Nem hiszem. Én ugyan tényleg foglalkozom a szervezet elméletekkel, de ezek kevés helyet kaptak a szervezés tananyagban.

A tanársegédek véleménye szerint a szervezés tárgy új programja és tananyagai átestek a tűzpróbán. A tapasztalatok alapján világosabban lehet látni az erős és gyenge pontokat. Sietség nélkül folytatni lehet a fejlesztést.

Pál Kata

A szakmai gyakorlatról

Közeleg a téli szakmai gyakorlat ideje. Ilyenkor az érdekeltek felidézik a korábbi élményeket, a diákok kikérik felsőbbévesek tapasztalatait. Őszintén szólva túl sok jóról nemigen számolhatnak be. (Persze kérdés: kinek mi a jó?) Szóba kerül, hogy valaki a büfé-összekötő szerepét játssza alkalmi cégénél, ha egyáltalán be kell mennie a munkahelyre. De olyan anekdotát is hallani, hogy megkérdezik a diáktól, nem volna-e kedve lemenni a Balatonra. Mivel történetesen nyár van, a diáknak természetesen van kedve lemenni. Amikor azonban megtudja, hogy éjszakai portásnak szeretné alkalmazni őt a vállalat egy hónapon át nyári üdülőjében, nem tudja, örüljön-e a váratlan kalandlehetőségnek, vagy bosszankodjon a kárbaveszett szakmai gyakorlata miatt. De aztán megtudja, hogy fizetnek is mindezért, és nem búslakodik tovább.

Ilyen és ehhez hasonló történeteket talán mások is tudnának mesélni. De végül is min, vagy kin, netán kiken múlik egy-egy szakmai gyakorlat sikere. Úgy vélem, hármon áll a vásár. Egyrészt a szaktanszék előkészítő, szervező munkáján, másrészt a fogadóvállalat készségén, harmadrészt pedig a hallgatók hozzáállásán.

Ezúttal nézzük meg ez elsőt, azaz a szaktanszékek előkészítő munkáját, méghozzá két pozitív, sikeres tapasztalaton keresztül.

A nemzetközi kapcsolatok tanszék tavaly nyáron újított a szakmai gyakorlatokon. Egyfajta szükségmegoldásként, kísérletképpen bevezették, hogy nem a diákok mennek a különböző intézményekhez, hanem az intézmények jönnek a diákhoz. Egy hónapon keresztül tizenhét különböző témájú előadást szerveztek a Külügyminisztérium segítségével. Mint Kreskay Ferenc tanszékvezető és Kiss Imre, a szakmai gyakorlatok tanszéki felelőse elmondta, a korábbi gyakorlatok nem feleltek meg a szakképzés profiljának, nem voltak eléggé hasznosak és hatékonyak. Ez a forma — véleményük szerint — nem feltétlenül a legjobb, de mindenképpen kedvezőbb, hatásosabb a korábbinál.

Ennek a kísérleti módszernek az a lényege, hogy heti négy előadást tartanak az egyetemen. A témák között nyáron szerepeltek általános aktuális világpolitikai események, a Magyar Népköztársaság nemzetközi kapcsolatai, ismertetés a Külügyminisztérium, a SZOT, a KKI és a KISZ működéséről, tevékenységéről, valamint a protokolláris tudnivalók és gyakorlat is. A témajegyzéket a hallgatók javaslatainak figyelembevételével állította össze a tanszék, s az előadásokat ennek alapján a Külügyminisztérium jelölte ki. Idegen nyelven is tartottak előadásokat, dehát ez természetes is ezen a szakon.

A tanszék új módszere, kedvező fogadtatásra talált a hallgatók körében, amit az is meggyőzően bizonyít, hogy akiknek nem kellett ezekre a foglalkozásokra járniuk — mivel akadtak akiket név szerint kikért egy-egy intézmény —, még ők is rendszeresen ott ültek az előadásokon a harmadik-negyedik alkalom után. Nem érezték, hogy a tanév meghosszabbítása lett volna ez az egy hónap annak ellenére, hogy az egyetemre kellett járniuk.

Akadhatnak tanszékek persze, ahol megjegyzik, hogy „könnyű a Kreskaynak a Külüggyel együtt dolgozni!". Ez azonban nem egészen így van. A Külügyben igen sok a kötöttség — ezt nemigen kell magyarázni —, meglehetősen szűk határok között mozognak a lehetőségek. Nagy dolog, hogy egyáltalán keresték és meg is találták ezeket a lehetőségeket!

★

A külkereskedelmi tanszék a szakmai gyakorlat hagyományos formáját alkalmazza. Ezt is lehet azonban jól csinálni, ha törődik a tanszék a hallgatókkal. Márpedig a külker. tanszéken jól csinálják.

Idén nyolcvan külkeres harminchárom helyre, vállalathoz, intézményhez megy „szakmaizni". A tanszék levelet ír a fogadó cégeknek, amelyben kéri, hogy foglalkozzanak a hallgatókkal. Ezenkívül telefonon is megkeresik a vállalatokat. Ha valahol valami probléma van, a tanszékvezető személyesen intézkedik. Tavaly még itt-ott akadt zűr az előkészítés, a megkeresés során, idén azonban — valószínűleg a már kialakult jó kapcsolatok miatt is — egyáltalán nem volt probléma. Tóth Tamás tanszékvezető szerint a téli gyakorlaton sokkal több múlik a hallgatókon (ekkor már inkább a diplomamunkát írják), míg nyáron az instruktoroknak van nagyobb szerepe. Különösen jó példaként lehet említeni a Terimpex, az Izzó, a Hungexpo, a Hungarotex és a Külkereskedelmi Minisztérium gondoskodását. Bemutatják a vállalatot, anyagot adnak a hallgatóknak, foglalkoznak velük. Persze az igazsághoz tartozik, hogy nem is annyira a vállalat egészén, mint inkább egy adott osztályon, esetleg instruktoron múlhat a gyakorlat sikere.

★

Így is lehet szakmai gyakorlatot előkészíteni, megszervezni. Sok múlik tehát a tanszékeken.

Borsi László

Két ösztöndíjas Mexikóból

III.

Karácsony előtt kedves vendégek érkeztek látogatóba: otthoni spanyoltanárnőnk, Lux Judit és férje, Urbán Gyula, az Állami Bábszínház rendezője, akik szeptember óta Venezuelában dolgoznak. Az egyetemi szünidőt használták fel egy háromhetes mexikói kirándulásra. Nagyon örültünk a látogatásuknak, hiszen ezekben a hetekben nekünk sincs tanítás, így sok érdekes helyre el tudtunk menni együtt.

Mariachi zene mezcallal

Mexikóváros egyik érdekessége a Garibaldi téren található, minden este 8-tól hajnali 4-ig. Már messziről zene hallatszik, a térre érve pedig legalább harminc zenekart lehet látni. Az öt-tíz tagú, népviseletbe öltözött zenekarok ott várják az „ügyfeleket", és 20—30 pesóért eljátsszák a vendégek kedvenc nótáját. Egész estére is lehet zenekart bérelni, sőt a mariachik — így hívják a zenészeket — szívesen bárhova is mennek, hogy vacsora közben játszanak, vagy szerenádot adjanak egy szép hölgynek. Karácsony előtt egy nappal különösen jó volt a hangulat a Garibaldi téren, egyik zenekartól a másikhoz sétálva a mexikói népzene sok szép darabját ismerhettük meg.

A mexikói zenéhez mexikói ital dukál, gondoltuk és vettünk egy üveg mezcalt, ami kaktuszból erjesztett pálinka. Az üveg sötét volt, így csak később vettük észre, hogy valami mozog az üveg alján. Kiderült, hogy minden üvegbe raknak egy kis gusanót, azaz kukacot, attól állítólag jobb lesz az íze. Ezek után lelkesedésünk kicsit lelohadt, és csak a fogunkon át szívtuk a nemes nedűt. Egyedül Laci volt vállalkozó kedvű, ő még meg is rágott egy kisebb kukacot —, állítólag nem is olyan rossz.

A karácsony estét Laci és én, egy kedves mexikói egyetemista ismerősünkkel és családjával töltöttük. Nagyon kíváncsiak voltunk, hogy milyen a karácsony Mexikóban. Tíz órakor érkeztünk, de mi voltunk az elsők, a vendégek zöme csak 11 körül jött meg, és csak ezután kezdődött a vacsora. Az est fénypontja az egybesült pulyka és a norvég tőkehalsaláta volt. A vacsorához nagyon finom vörösbort szervíroztak. Az itteni emberek kedvességére jellemző, hogy amikor megdicsértük a bort és azt mondtuk, hogy nagyon emlékeztet az egri bikavérre (fura, de többen ismerték), a házigazda mindkettőnknek adott ajándékba egy-egy üveggel.

A karácsonyi ajándékosztás éjfél után kezdődött; a férfiak nyakkendőt, pipát, zoknit, az asszonyok parfümöt, ékszert kaptak. Érdekes módon egyetlen könyv sem volt az ajándékok között. Mi egy-egy szép bőr kulcstartót kaptunk a barátunktól. Még egy érdekesség: itt szinte egyetlen háznál sem látni valódi karácsonyfát, az ezüst és zöld színű műkarácsonyfa a divat és azt már hetekkel karácsony előtt felállítják és feldíszítik. Szintén szokatlan volt számunkra az is, hogy itt csak december 25-e ünnep, 26-án már dolgoznak. Kárpótlást viszont a rengeteg évközi ünnep jelent.

Zapoték romvárosok

Karácsony és szilveszter között hosszabb kirándulásra indultunk négyesben Juditékkal. Az úticél a Mexikóvárostól DK-i irányban 520 km-re lévő OAXACA (ejtsd: OAHÁKÁ) volt. Az utat éjszaka tettük meg autóbusszal. Az út nagyobbik részén egyáltalán nem bírtunk aludni, mert egymást követték az éles kanyarok, és ide-oda dülöngéltünk a buszban. Kietlen, komor tájon haladtunk, volt úgy, hogy 100 km-en keresztül egyetlen lakott településsel sem találkoztunk. Ennek ellenére nem volt unalmas az út, megcsodáltuk a 3—4 méteres kandeláber formájú és az egyágú, villanyoszlopnál magasabb kaktuszokat.

Oaxaca egy kellemes klímájú, 200 ezer lakosú város, sok szép koloniálházzal. Egy völgyben fekszik, minden irányból hegyek veszik körül. Az egyik közeli hegycsúcson tárták fel 1931-ben Monte Albánt, a zapotékok kultikus központját, ahol már i. e. 600-ban éltek emberek. A zapoték kultúra i. sz. 200—900 között élte fénykorát. Zömmel ebben a korszakban épültek a most látható épületek is. A 350—250 méteres főteret paloták, piramisok, templomok veszik körül. A tér közepén két épület áll: az egyik a főoltár volt, a másikról azt feltételezik, hogy csillagászati megfigyelésekre szolgált.

Monte Albán legrégibb és egyik legérdekesebb része az úgynevezett Táncosok Galériája. Itt láthatók azok a 1,5 méter magas kőlapok, amelyekre torz emberek képét vésték az ősi művészek. Első pillantásra úgy tűnik, hogy táncolnak ezek az emberek, de alaposabb vizsgálat után látni, hogy minden kőlapon valami betegséget ábrázolnak.

Monte Albánon több mint száz zapták sírt is feltártak. Ezek közül a legjelentősebb a 7-es számú, amely a főtértől 100 méterre található a domboldalban. A sírt, amely egy kis, tető nélküli kápolnára emlékeztet, a zapotékok építették, de benne egy mixték főember csontjait találták.

Ez úgy lehetséges, hogy a mixtékok az i. sz. 10. században elfoglalták Monte Albánt. A csontváz mellett több mint 500 értékes használati tárgyat, ékszert is találtak, amelyek most az oaxacai Santo Domingo kolostorban berendezett archeológiai múzeumban láthatók. A nyakláncok, maszkok, gyűrűk között van aranyból, ezüstből, alabástromból, jáspisból készült — egyik szebb kidolgozású, mint a másik. Mindegyik darab a fejlett mixték kézművesiparról tanúskodik.

Oaxacától 43 kilométerre állt a zapotékok másik városa, Mitla, amelyet akkor építettek, amikor a mixtékek elfoglalták Monte Albánt. Az autóbusz-megállótól a romokig vezető rövid utat csak jó egy óra alatt tudtuk megtenni, annyi népművészeti bolt van az utca két oldalán.

Éjfél — délután ötkor

A szilveszter első felét a nagykövetségen töltöttük, együtt az egész magyar kolóniával. A gyerekekkel együtt több mint negyvenen gyűltünk össze. Itt Mexikóban még csak délután öt óra volt, amikor koccintottunk a mexikói pezsgővel, és boldog új évet kívántunk egymásnak. Otthon akkor köszöntött be az 1979-es esztendő. A pezsgőt ittlétünk legfinomabb vacsorája követte.

Este indiai, finn, mexikói barátainkkal még a helyi éjfélt is megünnepeltük — magyar paprikáskrumplival, amelyet Judit főzött. Igazán nagy sikere volt.

Réthy Imre

Megújul a POLVAX

Valami baj van a POLVAX-szal, halódik a POLVAX, de legalábbis kifulladt. Sokan — köztük a szervezők is ilyen véleményen voltak decemberben, amikor szó volt a POLVAX második félévi sorsáról. Igaz ami igaz, az elmúlt félévben nem voltak olyan pezsgő viták, amelyek egy_ másfél évvel ezelőtt olykor a késő éjszakába nyúlva követték a klub csütörtök esti programját. És persze a beszélgetések színvonala is csökkent, egyre több volt a felszínes kérdés, hozzászólás s kevesebb a meghívottal vitázó megalapozott vélemény. Majdnem mindenki más és más okot lát e mögött, és most erre nem is akarunk kitérni. (Szívesen látnánk, ha akár a Közgazdász hasábjain valaki vállalkozna erre. . .)

A lényeg az, hogy fel kell frissíteni a POLVAX-ot, ha nem akarjuk, hogy eddig hűségesen kitartó „törzstagjai" elforduljanak tőle, sőt azt szeretnénk, hogy új hívekkel gyarapodjék. Az egyik legfőbb hiányosság — úgy véljük — a felkészületlenség volt. Igaz, hogy a programok már egy héttel előbb meg voltak hirdetve, de sajnos elég kevesen vették a fáradságot, hogy lelkiismeretesen utánaolvassanak a témának. A POLVAX-stáb elsős tagjai ugyan mindig kaptak egy részletes irodalomjegyzéket, de hát irreálisnak bizonyult arra számítani, hogy emiatt heti több órát töltenek majd az olvasóteremben, vagy a tudományos szocializmus tanszék könyvtárában, hiszen legfőbb feladatuk a tanulás — mondhatjuk, némelyikük számára a bentmaradás — volt. Ezért a jövőben kibővítjük a POLVAX-stábot néhány felkészültebb felsőssel és fiatal oktatóval, s természetesen nagyobb aktivitást kérünk a gólyáktól is. (Ha valaki szeretne bekapcsolódni a stáb munkájába, az keresse meg a szervezőket.)

A Klub Közlöny megpróbált ugyan minden POLVAX előtt figyelemfelkeltő cikket írni — lelkiismeretes munka esetén ez nagyon jól sikerült —, de mindez csak hézagpótló feladatot láthatott el. Úgy gondoljuk, az előzetes írások mellett a beszélgetésről is megjelenhetne visszajelzés akár a Klub Közlönyben, akár a Közgazdászban.

Egy másik súlyos kifogás volt, hogy a POLVAX egyre inkább fórum-jelleget öltött és mind kevesebb benne az igazán jó hangulatot teremtő vita. Ennek valószínűleg inkább objektív okai vannak, mivel 2—300 ember jelenlétében nehezen jön létre éles szópárbaj (bár nem elképzelhetetlen) és sajnos inkább „a közönség kérdez, a meghívott válaszol" — típusú egyoldalú beszélgetés alakul ki. Néhányan azt is kifogásolták, hogy túlságosan „nagy neveket" hívunk meg, akik közül sokan kitérnek az éles kérdések elől, mellébeszélnek, esetleg nem mondják meg az igazat. Ezen csak annyiban akarunk változtatni, hogy lehetőleg több előzetes információt kérünk egy-egy tervezett vendégről. Ennek ellenére továbbra is szeretnénk, ha a lehető legilletékesebb személyiségek jönnének el, akiktől közvetlenül kaphatunk első_ kézből információt. Egyébként ha bárki tud téma- vagy vendég-javaslatot mondani, azt szívesen fogadjuk. (A nagyobb vitalehetőség kedvéért szeretnénk befejezni a beszélgetést a ven_ déggel már 10—1/4 11 óra felé, és utána aki akar, még ott maradhatna egy szűkebbkörű vitára. Ez egyébként úgyis meg szokott történni a Múzeum kávéházban vagy más sokáig nyitva tartó kocsmában.

Ugyancsak a vita-jelleg erősítésére péntekenként szervezünk egy-egy beszélgetést POLVAX-vita megjelöléssel. Ezen nem lenne országos hírű meghívott, bár a konkrét témához el szeretnénk csábítani egy-két vagy akár több szakembert, aki a kérdéssel foglalkozik. Úgy tervezzük, hogy megkérjük egyetemünk néhány oktatóját is, beszélgessenek velünk kutatási területükről vagy más érdekes témáról. A pénteki napokon elsősorban azokra számítunk, akik mély beszélgetést szeretnének — aktív közreműködéssel — hallani, s nemcsak a „nagy név" kedvéért, vagy a szenzációszámba menő témáért járnak a POLVAX-ra. (A pénteki POLVAX-okról a következő számban szeretnénk írni.)

A POLVAX-okra nagyobbszámban várjuk a KISZ-vezetőket és a fiatal párttagokat, hogy felkészülségüket így is kamatoztassák.

Végezetül néhány téma a csütörtöki POLVAX fórumokra: gazdaságpolitika, vállalati politika, a nemzetközi munkásmozgalom, népi ellenőrzés — pártellenőrzés, az ifjúsági mozgalom, oktatáspolitika, katonapolitika, irodalom és közéletiség, színház- és filmpolitika, műsor- és tájékoztatáspolitika-, sportpolitika, sporterkölcs, a beat-nemzedék, stb. A tervezett (!) vendégek pedig: Huszár István, Fekete János, Román Zoltán, Berecz János, Venéczi János, Hámori Csaba, Knopp András, Szántó Imre, Moldova György, Székely Gábor—Zsámbéki Gábor, Nagy Richárd, Zalka András, Bródy János, stb.

Most már csak rajtatok a sor, szeretnénk, ha ebben a félévben az eddigieknél felkészültebben, nagy vitakedvvel vennétek részt a POLVAX-okon. Először február 8-án, csütörtökön találkozunk; mindenkit szeretettel vár a forró tea, az előműsor és a — reméljük színvonalas — beszélgetés.

Szentirmay—Jobbágy

A magyar kultúra tengerentúli szemmel

A múlt év végén egy hónapot töltött Magyarországon az Indiana állambeli De Pauw Egyetem diákcsoportja. Előadásokat hallhattak Magyarországról, különféle társadalmi, politikai intézményeket látogattak meg, tettek néhány kirándulást. Ismereteikről a hónap végén tesztformában adtak számot. Az alábbi részletek ezekből a dolgozatokból valók, s mindenekelőtt arra vonatkoznak, milyen benyomás alakult ki ezekben a hallgatókban a mai Magyarország kulturális életéről. Az egyik kérdés, amire többek között választ kellett adniuk, az iránt tudakozódott, hogy mi

a fő különbség

a magyar és egyesült államokbeli kulturális viszonyok között. Néhány érdekesebb válasz:

„Amerikában még az értelmiségiek sem érdeklődnek igazán a kultúra kérdései iránt, leszámítva az amerikai produktumokat. Ezzel szemben a magyarok benne élnek a világ fő kulturális áramlataiban, ismerik és szeretik az olasz operát, a német irodalmat és az amerikai zenét is. Még egy magyar átlagember lakásában is rengeteg könyvet látni; a könyvkiadás — keleti és nyugati termékeké egyaránt — rendkívül magas színvonalú. Magyarország a lefordított irodalom mennyiségét tekintve az első tíz között van a világon. A zene népszerűsége — tapasztalatom szerint — ugyancsak óriási. A 10—14 éves korosztályhoz tartozó gyermekek az első taktusok után felismerik azokat a műalkotásokat, amelyek nekünk komoly gondot jelentettek." **(David Sharp)**

„Az USA-ban két opera-, illetve színházjegy ára egészen tág határok — 15 és 300 dollár — között mozoghat, ami azt jelenti, hogy az alacsonyabb jövedelmű rétegek számára szinte lehetetlen a gyakori részvétel ezeken a rendezvényeken." **(David Kluever).**

„A siker-szamárlétra felső fokozatai könnyebben elérhetők egy átlagos magyar ember számára, mint az átlagos amerikainak. Ugyanakkor — remélem nem tűnök elvakult kapitalistának — úgy gondolom, hogy a szocialista és a magyar társadalmi rendszer is visszatartja az egyéni ambíció fejlődését. Az amerikai versenyszellemet kifejezetten egészségesnek tartom, amenynyiben mentes a túlzásoktól." **(Steven Pratt).**

„Magyarországon éreztem, hogy osztályellentétektől mentes társadalomban élnek az emberek. Öltözködésükről általában nem lehet következtetni társadalmi alá- és fölérendeltségi viszonyaikra. Nem tapasztaltam a gazdagság magamutogatási vágyát és kellemesen érintett az is, hogy jóval kisebb a tülekedés a társadalmi-hivatali ranglétra magasabb fokozataiért." **(Sally Henning).**

„A magyar és amerikai irodalom közötti legszembetűnőbb különbség az, hogy az utóbbi nagyrészt az egyént helyezi vizsgálódásának centrumába, míg az előbbi jóval alaposabban foglalkozik össztársadalmi kérdésekkel. **(Jane Goebel).**

„Olvastam egy interjút — nagyipari munkásokkal — életmódjukról, kultúrálódási lehetőségeikről a New Hungarian Quaterly-ben. Feltűnő volt, hogy a munkások nagy része naponta 2—3 órát utazik munkahelye és lakóhelye között, s kevés idejük, energiájuk marad — a tévénézésen kívül — szórakozásra. Egyéb kultúrálódási forma nem került szóba. Tudom, hogy Magyarországon sokan járnak színházba, hangversenyre, és a könyvnek is nagy nimbusza van. A megkérdezett munkások esetében más volt a helyzet." **(Durfee Snyder).**

A teszt egy másik kérdése arra irányult, hogy a magyarországi kulturális élet megnyilatkozásai közül

mi tetszett és mi nem

a diákoknak. Pár markánsabb válasz:

„Nagyon tetszett az egész magyar nép, de mindenekelőtt a közgazdasági egyetem diákfiatalságának irányunkban tanúsított baráti viselkedése. Nem tetszett viszont a boltokban tapasztalható sorbanállás és udvariatlan kiszolgálás — még ha a munkaerőhiánnyal és a bürokrácia elszaporodásával „magyarázni" is lehet." **(Dovy Keller).**

„A kulturális szolgáltatások állami szubvencionálása nyerte meg mindenekelőtt tetszésemet, ennek előnyeit az olcsó színház- és operajegyek formájában mi is élvezhettük. Nem tartom viszont elegendőnek a sajtó által nyújtott tájékoztatást, s tudom azt is, hogy sokan más információs forráshoz is folyamodnak. **(Tweedy Giray).**

„Így egészen lebilincselő a Magyarországon kívüli kultúra itteni megbecsülése. Az egyszerű ember is sokkal jobban ismeri a nyugati életformát, mint azt ideutazásom előtt gondoltam. Nem tetszett viszont az utcákon, boltokban mindig fellelhető hatalmas tömeg. Negyedkiló sajt megvásárlásához néha 30 percre volt szükségem; szombat esténként pedig 5—6 étteremben is hiába próbáltam helyet találni." **(Jim Tabler).**

„Nagyon szerettem a magyar népi muzsikát és a táncház-rendezvényeket, a magyar diákokkal való közös programjainkat. Ugyanakkor a magyar filmek nem nagyon nyerték el tetszésemet. Tartalmi mondanivalójukból a nyelvi korlátok miatt nem sokat értettem, de a filmkészítés technikája elmarad a világszínvonaltól." **(David Kluever).**

„Nagyon szerencsésnek tartom a női foglalkoztatottság itteni magas arányát. Nálunk a nők jó részénél — állandó munkahely hiányában — bizonyos feleslegességi érzés alakult ki. Jómagam — társaimmal ellentétben — nem tudtam hozzászokni a magyar népi táncok stílusához." **(Jim Schoen).**

„A kultúrpolitikának különösen az az oldala lenyűgöző, amely az olvasást, művelődést könnyíti meg az emberek számára. A könyvek olcsósága és a könyvesboltok felszereltsége, valamint állandó zsúfoltsága, a kis standok puszta jelenléte ennek a legjobb bizonyítékai. Jó dolognak tartom azt is, hogy a nyugati kortárs irodalom legfontosabb alkotásai magyar nyelven is hozzáférhetők, de ugyanakkor sokszor eredetiben is beszerezhetők. Nem tetszett viszont az egyes élelmiszerüzletekben tapasztalható kiszolgálás bonyolultsága, a nehézkes blokkpénztár-pult rendszer, mert ez a nyelv ismeretének hiányában alaposan megnehezítette mindennapi bevásárlásaimat." **(Cheryl Armstrong).**

„Lenyűgözőnek tűnik az itteni szociális ellátás és az ifjúsággal való törődés. Nem tartom viszont szerencsésnek a nyugati fogyasztói társadalmak sokszor kritika nélküli utánzását és meglepődtem az igen magas öngyilkossági arányszámon, amiből belső társadalmi feszültségek meglétére is következtetek." **(Bruce Eads).**

„Kedvező és kedvezőtlen tapasztalataim egyaránt köznapi jellegűek. Bevásárlásaim során érzékeltem, hogy az árak jórészt egységesek, és nem kell körbejárni a boltokat, ha egyes cikkeket olcsóbban akarok beszerezni. A kiszolgálás színvonalával viszont elégedetlen voltam; úgy érzem, hogy ennek emelkedését az emberek itt is megfizetnék, csakúgy mint az USA-ban. Kiderült számomra az is, hogy az Egyesült Államokban oly divatos reklámhadjáratok nélkül is be lehet szerezni a kívánt terméket, s ez jelentős költségmegtakarítást eredményez. Más dolog viszont a csomagolás technikájának elmaradottsága, az a hiányosság, hogy a legtöbb boltban nem áll a vásárló rendelkezésére olcsó bevásárló szatyor, amiben a vett holmikat könynyebben hazaszállíthatja." **(Sally Henning).**

„Engem mindenekelőtt a magyar költészet tartalmi és formai gazdagsága ragadott meg. Még a fordítások tompító zónáján keresztül is érzékelhető a gondolati tartalom és az igazán költői kifejezésmód. A mai kortárs lírából különösképpen Weöres Sándor költeményei vonzottak. A Karinthy által írt újabb Gulliver-kalandok viszont elmaradnak az Vonnegut-művek színvonalától." **(Greg Christensen).**

„Mint egyszerű vevőnek kellemetlen tapasztalataim voltak a kereskedelemben, mint egyszerű ügyfélnek pedig a bürokrácia útvesztőiben. Fantasztikusnak tartom viszont az általános iskolai oktatás eredményeit, amelyekről mi egy ének-zene tagozatos iskola példáján győződhettünk meg." **(Rick Coleman).**

„Jelentős vívmánynak tartom, a kormányzatnak a kultúra és művészetek megsegítésére irányuló törekvését. Így érthetők bizonyos korlátozások, feltételek a megjelenő művekkel szemben. Nem tetszett viszont az irodalomban szerintem túltengő szocialista realizmus, illetve annak legrosszabb válfaja. Tudom, hogy ezt a fogalmat jelenleg elég tágan értelmezik Magyarországon, jómagam azonban nem helyeslem a korlátozások, tabuk jelenlétét." **(David Sharp).**

A teszteket átnézte és a feleletekből válogatott:

Szombathelyi Ferenc

Látókör

Az Országos Vezetőképző Központ egy kb. 10 évre tervezett kutatással próbálja felderíteni az egyén vezetővé válásának pszichológiai folyamatát, különös tekintettel indítékrendszerére.

PUPOS LÁSZLÓ „VEZETŐK NÉHÁNY SZEMÉLYISÉGVONÁSA"

c. cikkében (Ergonómia 1978/3.) egy személyiségvizsgálatról ír: A vizsgálatba három társadalmi csoportot vontak be: utolsó éves egyetemi hallgatókat, szakmunkás előképzettségű — végső soron vezetőutánpótlásként kiemelt — egyetemi, illetve főiskolai hallgatókat és ipari középvezetőket. A következő eredmények születtek:

1. A személyiségvizsgálati próba „önkritika — hiányzó önkritika" dimenziója szerint mind a szakmunkásból lett főiskolások, mind a vezetők önkritikájának foka lényegesen alacsonyabb, mint az egyetemi hallgatóké!

2. A próba „nem neurotikus — neurotikus" dimenziója szerint mindhárom csoport neurózis potenciálja azonos fokú. Ezt az eredményt erősíti a személyiségprofil „érzelmi stabilitás" faktora. A kapott adatok alapján ugyanis a vezetők — az egyetemi hallgatókhoz viszonyítva — kiegyensúlyozottabbaknak tűnnek. Viszont a vezetők paranoid beállítódása jelentősen különbözik az egyetemi hallgatótól.

A paranoidást az általános túlérzékenység, alacsony kudarctűrő képesség, gyanakvás, féltékenység, merevség és aggresszívitás jellemzi. *A paranoid beállítódású személyek bizalmatlanok, ingerlékenyek és türelmetlenek.* Természetesen a paranoid beállítódásnak is megvannak az élettörténeti előzményei az adott személyeknél (jelen esetben a vizsgált vezetőknél). Tegyük fel, hogy valaki szóban megtámad valakit valamiért. A megtámadott a benne reakcióként fellépő ellenséges indulatot, illetve szorongást elháríthatja magától azzal, hogy azonosul támadójával. Ezt követően a támadás okát rávetítheti társas környezete egyik tagjára. Ezután már ugyanolyan ellenséges lehet a viselkedése az adott személlyel szemben, mint amilyen modellje megnyilatkozása volt vele kapcsolatban. Ha a későbbi személyiségfejlődés során ez az áthárító viselkedés túlsúlyra jut az egyénnél, kialakul nála a paranoid beállítódás, ami mögött végső soron egy alapvető belső bizonytalansági érzés húzódik meg.

A vizsgálat alapján Pupos feltételezi, hogy nem a szervezetek teszik paranoiddá ezeket a vezetőket, csupán manifesztálják és felerősítik az amúgy is meglevő paranoid beállítódást. A hierarchikus szervezetek némiképp előnyben részesítik a paranoid személyeket a vezetői pozíciók betöltését illetően. A paranoid személyek viszont — mélyen fekvő belső bizonytalansági érzésük kompenzálására — fokozottan törekedtek formális hatalommal járó vezetői pozícióra.

Az alacsony önkritikusság mögött feltehetően a túlzott önértékelés áll. Ha ezt elfogadjuk, akkor a szakmunkásból lett főiskolások és a vezetők tudati szinten magas önértékelése feltételezi az „én-védő mechanizmusok" intenzív működését. Ebből következően a kedvezőtlen személyiségvonások tudomásul nem vétele, sőt eltitkolása kiemelten érvényesülhet náluk. Ezzel hozható kapcsolatba egy jellegzetes vezetői magatartástípus: Ennek lényege az, hogy a különböző vezetői helyzetek követelményeinek való tökéletlen megfelelés nyomán — a frusztrációk (akadályoztatás-, és kudarcélmények) következtében — fokozott hatalmi orientációt tapasztalunk a vizsgált személyeknél. *A túlzott önértékelésű egyének a bensőséges kapcsolatok rovására előnyben részesítik a társadalmi alkalmazkodást. Ennek érdekében elnyomják közvetlenségüket, ugyanakkor elvárják a népszerűséget, a többiek elismerését. Meghitt társas kapcsolataik beszűkülése miatt gyakran küszködnek érzelmi problémákkal.*

Úgy látszik nemcsak a vezetők érzelmi életével van baj. Legalábbis ez derül ki

KELECSÉNYI LÁSZLÓ „LESZÜNK-E MÉG SZERELMESEK?"

című cikkéből, amely az ÉS december 16-i számában jelent meg: *„Baj van a szerelemmel... Bármerre tekintünk, férfi-nő kapcsolatokra figyelve, a hiánya ötlik szemünkbe. S mit látunk helyette? Magányt, az egyedülállókét vagy a kapcsolataikban magányosaként. Zűrzavaros párkapcsolatokat, zilált szerelmi viszonyokat. Hűséget is — igaz ritkán —, ami hovatovább deviáns- viselkedésnek számít. A partner egész emberi voltának elutasítását: nem kell a nő, csak szeretőnek, nem kell a férfi társnak, csak apának. S akkor még nem is említettük a köztudott, de ki nem mondott tényeket a valódi deviáns viselkedések szaporodásáról (a megfizetett gyönyört és az eltévelyedő vágyakat)."*

De mi is az a szerelem, amit annyira hiányol Kelecsényi? Ez az ami nem derül ki nála. „Elismerem — írja —, a szerelmet nem lehet szabatosan definiálni, legfeljebb körülírni." De még ez utóbbira sem tesz kísérletet. Bár azt megtudjuk, hogy *a szerelem „érzékeny tükörként jelezte és jelzi ma is a társadalmi változásokat"* és hogy a szerelmet nem lehet „rovatokba könyvelni", mint ahogy nem lehet „puszta akarással előcsalni" sem, *de ezektől a szóvirágos közhelyektől nem lettünk okosabbak. Ezután még azt is megengedi a türelmes papír, hogy a szerző a női egyenjogúság árnyoldalain keseregjen: „Mint ahogy az lenni szokott minden jelentős változás esetében, a fejlődés olyan járulékos kísérőjelenségeket hozott magával, melyeket senki sem kívánt. A nők tömeges munkavállalása következtében elmosódtak a határok a hagyományos férfi és női társadalmi szerepek között.* Jogi, szociális, erkölcsi téren ez az új társadalmi rend nagy vívmánya volt. A haladás azonban más változást is okozott. *Az úgynevezett nőies tulajdonságok és viselkedés szégyellnivaló lett. Máig sem tisztáztuk a jelentőségét annak, hogy mit okozott a férfi és női szerepek közti különbség elmosódása más, lélektani, szexuális téren. Itt alighanem többet vesztettünk, mint nyertünk."*

Valóban, mi az amit elvesztettünk? Kelecsényi felületes írása nem ad erre választ. Elvesztettük volna az egymásratalálás, a másikért való élés örömét? Elvesztettük volna a meghitt perceket, elvesztettük volna a megértő szavakat? Elvesztettük volna a várakozás, a szeretett lényért való aggódás gyötrelmeit? Elvesztettük volna a barátságot, elvesztettük volna a szerelmet? Érzelmeink kiüresedtek, emberi kapcsolataink elsivárosodtak? A cikk nem ad választ ezekre a kérdésekre. Hanem mintha meghallotta volna a feminista szirénhangokat, a szerző a megvalósult feminizmusra, az egyszülős családra hívja fel a figyelmet: „A szerelem hiányáról (vagy elutasításáról) árulkodik a napjainkban egyre jobban szaporodó egyszülős család. Nem a válások után keletkező kényszermegoldásról beszélek, hanem arról az újmódi szokásról, hogy *magányos nők szülnek és nevelnek gyereket — egyedül. A jelenség még egészen újkeletű, csak lassanként kezdünk hozzászokni a létezéséhez. Sajtóban vitatják, filmek sugalmazzák, a köztudat pedig csodálkozással elegy kíváncsisággal tekint az ilyen esetekre. Ez lenne a jövő egyik alternatívája?" A válasz nem: „Végletes reakciója ez azoknak a nőknek, akik élve természetadta jogukkal, arra vállalkoznak, hogy férj (élettárs) nélkül szüljenek. Másrészt büntetés és kompenzálás. A férfiak kizárása a családból, büntetésként, kompenzálva ezzel a nők sok évszázados megalázását" stb. stb. ... Lehet, hogy ez így van. De mi köze van a szerelemhez?*

Ágg Zoltán

Hallgatói „alulnézetből” a népgazd. terv. tanszék munkája

AZ ÁLTALÁNOS KAR tanácsa december 21-én megtárgyalta a népgazdaság tervezése és irányítása tanszék oktató-nevelő munkáját, László János tanszékvezető jelentése alapján. A tanszékvezető beszámolt — többek között — arról, hogy a tanszék állandóan törekszik a tananyagok tökéletesítésére. Jelenleg a legnagyobb feladat az alaptárgy új jegyzetének megírása. Az új tananyag három nagy blokkból áll: Tervezéselmélet és tervezésmódszertan; A növekedés és a növekedés tényezőinek tervezése és koordinálása; A gazdasági szabályozók tervezése és koordinálása.

Ez a tananyag strukturális változtatást mutat a korábbiakhoz képest. Több ismeretet kapnak a hallgatók tervelmélete és tervezésmódszertanából, és részletesen foglalkoznak a népgazdaság ágazatainak tervezésével is.

Az előadásokkal kapcsolatban megemlíti a jelentés, hogy noha a tananyag alapjában véve azonos, az estilevelező tagozaton, jóval kedvezőbb az előadások fogadtatása, mint a nappalin. Pedig ez utóbbin zömmel az OT egyik vezető munkatársa tartotta az előadásokat.

A kiscsoportos foglalkozásokra (10—12 fő) való áttéréssel sem történt lényeges változás a szemináriumi aktivitásban, hiszen csak néhány (3—4) hallgató vesz részt intenzíven az órák munkájában. Ez részben a szemináriumvezetés hiányosságaira, részben pedig a hallgatók egy részének a tárggyal kapcsolatos közömbösségére vezethető vissza. Ezt a problémát meg szeretnék vitatni a hallgatókkal.

A tanszék kutató munkájáról megállapítja a jelentés, hogy az annak alapján írt cikkek, tanulmányok hasznosak és hatásosak a közgazdasági gondolkodásban is. A fiatal oktatók is végeznek tudományos munkát. A tanszék kapcsolódik a KGST keretében folyó kutatásokhoz mégpedig a jövőkutatás, valamint a tervezési és mechanizmusbeli témakörökben.

A szakos hallgatók elhelyezkedése mind nagyobb problémát vet fel az elhelyezkedési törekvés és lehetőség miatt. A vezető intézményeknél életbe lépett létszámstop következtében a vállalati szféra felé is orientálni kell a diákokat, ettől viszont nagy részük idegenkedik s — ismereti struktúrájuk miatt — joggal.

A tanszéknek jó a kapcsolata a Matematikai és Számítástechnikai Intézettel, egyre szorosabb a gazdaságpolitikai kutató csoporttal, laza a pg-tanszékkel és nem kielégítő a hallgatókkal.

A kari tanács elé terjesztett jelentéshez sokan hozzászóltak. Megkérdezték többek közt, milyen intézkedés történt a szakos hallgatók szemináriumain kialakult tűrhetetlen helyzet megszüntetésére. László János válaszában elmondta, hogy a szem. vezetők erőfeszítései ellenére, volt olyan csoport, amelyik el sem ment a foglalkozásra, másutt csak egy-két hallgató készült fel. A helyzet így valóban tarthatatlan.

A HALLGATÓK VÉLEMÉNYÉT Király Júlia tolmácsolta. A tananyagot illetően elmondta, hogy nem tisztázott a tárgy helye az oktatási struktúrában, főleg a pg-vel való jobb egyeztetésre lenne szükség. Információszegény a tárgy, nem úgy, hogy kevés a tananyag, hanem olyan szempontból, hogy nem koncentrál a magyar gazdaság lényegi problémáira, azok tervezés-szemléleti vonásaira, egyfajta retusált képet ad a magyar gazdaságról, nem kísérli meg az érdekösszeütközések valóságban végbemenő ábrázolását. Nagyon nehéz normatívákat, elveket önmagukban, a gyakorlattal, vagy más elvekkel való konfrontáció nélkül megtanítani. Jónak tartják a jegyzetből az árszabályozás, vállalati-személyi jövedelemszabályozás és a mérlegrendszerekre vonatkozó részeket. Kiemelkedő előadásnak ítélték a szocialista országok összehasonlító tervelemzését, mivel új szemléletmód és éles probléma-felvetés jellemezte. Ez azonban nem sajátja minden előadásnak. A módszertani tárgyakból történő számonkérést (Zalai, Paizs) az egész egyetemen egyedülállóan humánusnak tartják, olyannak, ahol a vizsgán is tanulhat a diák. „Nem kívánjuk saját felelősségünket csökkenteni abban, hogy a szemináriumok légköre lagymatag, a munka nem hatékony... bár megjegyezzük, hogy az ezeken a szemináriumokon passzív emberek máshol képesek önálló véleményt kifejtve vitatkozni.”

László János meglepődött a hallgatók véleményén, mert a félév folyamán nem nagyon mondták el ezeket a kifogásokat. Túlzásnak érzi így globálisan elmarasztalni az elmúlt másfél év előadásait, mintahogy félévvel ezelőtt azt sem hozták a tanszékvezető tudomására, hogy Véghelyi elvtárs szemináriumai roszszak. Utána merült csak fel, hogy merev a stílusa, és gyerekként kezeli a hallgatókat. Arra a hallgatói kifogásra, hogy nincs az oktatásban gyakorlati ismeret, László János leszögezte: Nem is lehet úgy oktatni, hogy a gyakorlatot meg ne közelítsék. A mindennapi gyakorlatra azonban nem helyezhetik a hangsúlyt. Példát kell adni, de nem az elméleti, elvi kérdések rovására. A tanszékvezető ígéretet tett, hogy a szemináriumi módszereket át fogják gondolni.

A DÉKÁN AZ ELHANGZOTTAK alapján összefoglalójában elmondta: a kari tanács többek között értékeli azokat az erőfeszítéseket, amelyeket a népgazd. terv. tanszék tett például a tananyagok, az előadók személyének változása, a hallgatók elhelyezkedése és a szakvezetés tekintetében. Tovább kell erősíteni a kapcsolatot a pg. és a matek tanszékkel, valamint a hallgatókkal. Vizsgálják meg a szemináriumokat, s esetleg vissza lehet rá térni egy későbbi időpontban!

Végezetül a kari tanács a dékáni összefoglalót és a határozati javaslatokat elfogadta.

— si

A szervezés oktatásának feladatairól

Egyetemi tanácsi határozat

Az egyetemi tanács 1978.

december 18-i ülésén megtárgyalta a gazdasági szervezés oktatását.

Megállapította, hogy az 1975—76-os tanévben indult képzéskorszerűsítéssel új helyzet alakult ki a szervezés oktatásában is. Lényegesen kibővült a szervező specialista képzés, és több hallgató részesül szervezési oktatásban, mint korábban.

Szervező specialista képzés folyik a nappali és esti- levelező tagozaton, a KTI-ben pedig a szervező szakközgazdász képzés. Ezenkívül valamennyi közgazdász hallgató részesül a szervezési ismeretek és képességek fejlesztését szolgáló oktatásban.

Mindez a korszerűsítés fokozatos megvalósításával számos változásban jelentkezett. Többek között megszűnt a gazdaságszervezői szakágazat és helyét átvette az ipari tervező-szervező szak. Új szervezési tárgy került bevezetésre, a régi tananyagot korszerűsítették. Az Iparvállalatok szervezése és irányítása című tantárgy csoport oktatása, kettőről három félévesre bővült, nőtt az egyes félévek óraszáma is. Új alternatív blokk kidolgozására és bevezetésére került sor. Tovább folyik az ipari mérnök-közgazdász képzés. A különböző szakokon vagy bővítették a szervezési, vezetői ismeretek oktatását, vagy új tárgyként került bevezetésre. Mindhárom karon nőtt a szervezés iránt érdeklődő hallgatók számára indított szervezési témájú szakszemináriumok száma.

A reform megvalósításával azonban számos új probléma is felvetődött,

ezért szükségessé vált a szervezés oktatásának felülvizsgálata. Ez 1978. október-november folyamán megtörtént. A december 18-i egyetemi tanácsülésen napirendre tűzte a karok előterjesztését és

a lefolyt vita alapján határozatot hozott, melynek lényege a következő:

Az „Iparvállalatok szervezése és irányítása” című új háromféléves tárgycsoport programjának és tananyagának kialakítása elkezdődött.

A tárgy felépítésével és tartalmával kapcsolatban azonban tanszéken kívüli szakértők és a tanszék egyik munkatársa részéről súlyos kifogások vetődtek fel.

Ezért az ipari kar dékánja folytasson további szakmai konzultációkat,

ellenőriztesse a beérkezett opponensi véleményeket, elfogulatlan szakértőkkel, kérje ki jó eredménnyel szigorlatozott KISZ-vezetők (hallgatók) véleményét

és az eredményről, valamint a szükséges intézkedésekről mielőbb tegyen jelentést az egyetemi tanácsnak.

A határozat az ipar kari tanács feladatává teszi továbbá, hogy

két éven belül tűzze napirendre a Gazdasági szervezés alternatív blokk tanításának tapasztalatait,

és tegyen javaslatokat a továbbfejlesztésre.

Június 1-ig felül kell vizsgálni a meghirdetett szervezési-vezetési szakszemináriumok témáit és foglalkozásait az érintett tanszékeknek.

A szervezési és vezetési ismeretek oktatásának mindhárom karon folyó továbbfejlesztésénél a következő irányelveket kell követni, illetve megvalósítani:

— A képzési célok megvalósítása érdekében, lényegesen

erősíteni kell az oktatás gyakorlati és módszertani jellegét:

az előadásokkal szemben a gyakorlati foglalkozások (szemináriumok, esettanulmányok feldolgozása, konkrét vállalati példák tanulmányozása, vállalati látogatások stb.) előtérbehelyezésével; a tananyagban

az elvont elméleti és gyakorlati (módszertani) anyagok helyes arányának kialakításával;

a vállalatok által

igényelt szakszemináriumi és diplomatémák (foglalkozások) előtérbe helyezésével

és egyéb úton.

— A programok és tananyagok felülvizsgálata során

az átfedéseket ki kell küszöbölni.

Az egyes tagozatokon és szakokon folyó szervezési oktatás programjainak és tananyagainak koordinálásáért az illetékes kar dékánja a felelős, aki ehhez a munkához igénybe kell hogy vegye a szaktanszékek, a belső és külső szakértők segítségét.

Sportszerű sportszerűtlenség?

PUSMOGÁSOKAT már két éve is lehetett hallani arról, hogy a közgáz férfi kosárlabdacsapatának esze ágában sincs bejutni az NB I-be, noha lehetősége lett volna rá. Ez akkoriban azonban mégsem egészen így volt, hiszen ettől a „lehetőségtől” a Csőszerelő rutinos, NB I-et is megjárt együttese még a pályán sportszerű körülmények között megfosztotta kosarasainkat.

A következő, 1977-es bajnokság ilyen szempontból csendben zajlott le, nem volt a csapatnak esélye a feljutásra. Tavaly, év végén viszont *ismét hírbe hozták a kosarasokat, s az ok újból az a „fránya” NB I volt.*

De mi is történt pontosan? Idézzük fel a legutóbbi bajnokság végének eseményeit!

Csapatunk immár szokásához híven az NB II Középcsoportjának élmezőnyében végott neki az utolsó fordulóknak, de úgy, hogy ha nagyon meghajtják, esetleg elcsíphetik a harmadik helyet. A szerencse azonban — amely a sportban sem elhanyagolható tényező — a közgázra kacsintott, sőt ez talán már nem is kacsintás volt, lévén az ellenlábas csapatok „körbeverték” egymást, így együttesünk előtt megnyílt az út a második helyhez. Időközben a megalapozottan bajnokesélyesnek vélt Zalka SE vezetői bejelentették a szövetségnek, hogy amennyiben megnyernék az NB II-t, nem kívánnak az első osztályban játszani 1979-ben. Az indoklás roppant egyszerű: katonacsapat lévén nincs biztosítva a legalább ilyen szintű utánpótlás. A szövetség a magyarázatot elfogadta, s úgy döntött, hogy akkor a csoport második helyezettje az NB I legjobb kiesőjével osztályozót játszhat az első osztályba kerülésért. Ezek tudatában lépett pályára a Közgáz a Csőszer elleni utolsó mérkőzésén. A tét tehát nem pusztán a csábító ezüstérem megszerzése volt, hanem egy lépés az NB I felé. A Közgáz csaknem leiskolázta nagyhírű ellenfelét, könnyedén nyert. Pedig ki is kaphatott volna... Igaz, ez nem a Csőszeren múlt... De hát diadalmaskodott a sportszerűség.

A Zalka bajnok lett, *a szövetség vezetői pedig a díjkioszításkor megkérdezték, hogy akar-e osztályozót játszani a Közgáz;* a válaszra 24 óra gondolkodási időt adtak. *Az edző* azonban *rögvest kész volt a felelettel: „Nem játszunk osztályozót, nem akarunk NB I-esek lenni!”* Ezt egy nappal később hivatalosan, levélben is megerősítette az egyesület és a szakosztály vezetősége.

Eddig a történet. Az okokra, a miértekre most próbáljuk megtalálni a választ, mivel sokakat érdekel a csapat ódzkódása a legfelső osztálytól.

Hallgassuk meg az érdekelteket!

★

NÉMETHI GÁBOR, az egyik legjobb játékos a csapat nevében is fogalmaz.

— Szubjektív és objektív okai vannak az ódzkódásunknak. A szubjektív tényezők közé tartozik az, hogy a korábban NB I-be felkerült csapatok (MEAFC, Csőszer, BKV Előre) nagy vereségeket szenvedtek, s rögtön kiestek a legjobbak közül, és talán ennek következtében emberileg is szétzilálódtak. *Mi ezt a kudarcot el akarjuk kerülni. Ebből is látszik, hogy nagy a színvonalkülönbség a két osztály között. Az NB I-ben lényegesen többet kellene edzeni* (a jelenlegi három helyett hetente nyolc-tízszer), s követelményrendszert kell teljesíteni, amit mi nem tudunk vállalni. Nem az előírt időeredmények, hanem elsősorban *az edzések száma miatt.* Az NB II-ben főleg azok játszanak, akik kedvtelésből űzik a kosárlabdát. Mi *nem tudunk többet edzeni a jelenlegi heti háromnál, mert a tíz játékosból hét dolgozik, s egyikünknek sincsenek már különösebb sportbeli ambícióink. Mindannyian közgazdászok vagyunk, szeretjük a munkánkat, s emellett kellemes kikapcsolódás, jó szórakozás számunkra a kosárlabda.* Egy része életünknek a sport, de nem ebből, s nem ezért élünk, mint az NB I-esek zöme. Nekünk az a fontos, hogy jól érezzük magunkat együtt, megnyerjük a meccseket, s esetleg némi szórakozást biztosítsunk szurkolóinknak. De NB I-ről szó sem lehet. Ezek a személyes okok, ám *vannak objektív érvek is. Az például, hogy minden első osztályú csapat köteles bizonyos számú együttest indítani a különböző korcsoportú bajnokságokban, tehát serdülőket, ifiket, stb.* Ezt nemigen tudnánk megtenni. Igaz, most az NB II-ben ezalól felmentést kaptunk, de az NB I-ben nem biztos, hogy adnának a szövetség vezetői. Tehát ezekhez a srácokhoz edzőket kellene szerződtetni, mint ahogy az első csapathoz is főállású tréner szükséges, aztán termet kellene szerezni, mert a Kinizsi utcai így is teljesen kihasznált. *És ezekhez pénzre volna szükség, méghozzá nem is kevésre.* Ezenkívül sok vidéki út és hétközi forduló van, amit a családos és dolgozó játékosok nem nagyon tudnának vállalni. Egyszóval *lehetetlen az NB I;* eljátszunk mi itt az NB II-ben kényelmesen, nyugisan.

KUNITS PÉTER edző, 1973 óta irányítja a csapatot. Ez idő alatt három 3. és egy 2. helyet szereztek a fiúk.

— Már az osztályozón sem lett volna sok esélyünk a Soproni MAFC nagymultú együttese ellen, lévén jóval edzettebbek, felkészültebbek, mint mi. Itthon esetleg szoros meccset játszhattunk volna velük, Sopronban viszont simán kikaptunk volna. S ez már mutatja azt is, hol állunk mi az NB I-esekhez viszonyítva. *Még azt sem mondhatom, hogy mi vagyunk a legjobbak az NB II-ben. Nem tehetségtelenek a fiúk, erről szó sincs, egyszerűen csak nincs annyi edzés a lábukban, mint az első osztályúakéban.* Ezzel az edzésmunkával senki sem NB I-es szintű játékos a mostani csapatból, viszont 4—5-en is azok lehetnének, ha duplájára növelnénk a gyakorlások számát. Dehát erre nem hajlandók a srácok, s ezt meg is értem. Az NB II-ben nyerni tudnak, sikerélményük van, s ez jó közösséget teremt. *Az NB I-hez jól képzett, edzett játékosok kellenek. Ezeket csak igazolással lehetne megszerezni. De hol az jó játékos, aki egy egyetemi klubhoz szerződik? Nem tudunk pénzt, lakást, kocsit adni neki.* Nincsenek meg a feltételei az NB I-es szereplésnek, de a szövetség sem nézi jó szemmel az egyetemi klubok NB I-be kerülését, éppen az elmondottak miatt.

MOLNÁR SÁNDOR a testnevelési tanszék vezetője, a KSC elnöke.

— *Az alapvető ok az, hogy nem NB I-es színvonalú a csapat. Ezt tudomásul kell venni.* Minden egyéb már csak feltételezés, „ha”... Az anyagiakat, a pénzt is csak ilymódon, ezután lehet bekapcsolni az ügybe. Óriási erőfeszítés az NB I-es női röplabdacsapat fenntartása is a számunkra. *Bár konkrét számításokat nem végeztünk arra, hogy mibe kerülne a kosarasok NB I-es szereplése, de az biztos, nem kevésbe.* Ki fedezné ezt? *Tudomásul kell venni, hogy hazánkban is a profizmus felé tendál a sport.* Ezt nevezhetjük akárhogy, egy a lényeg: *pénzért játszanak!* Erre két szót is kár vesztegetnünk, ez így van. A profi sportolók nagy többségének pénz kell, lakás kell, egzisztenciális igénye viszont nincs. *A közgáz ilyen téren (a juttatásoknál) nem tud konkurrálni más csapatokkal.*

VINCZE GYÖRGY, a Magyar Kosárlabda Szövetség főtitkára.

— Szerintem *főleg anyagi problémák miatt lépett viszsza a Közgáz az NB I-től.* Dehát ez érthető is a kisebb, különösen pedig az egyetemi egyesületeknél.

Egyébként azt hiszem, felmérték ők is, hogy játéktudásuk nemigen éri el az első osztály szintjét.

★

Eddig a vélemények. Néhány megjegyzést azonban hadd fűzzünk mindehhez. Először is meg kell állapítanunk, hogy *a magyar sportéletnek jelenleg nem az a legégetőbb gondja,* hogy a Közgáz kosárlabdacsapata nem akar feljutni az NB I-be. A versenysport számos alapvetőbb problémával, ellentmondással küszködik. Persze azért nem akarjuk bagatellizálni a dolgot, annál is kevésbé, mert sportvezetőink az utóbbi időben mindinkább előtérbe helyezték az utánpótlás kérdését. Ehhez hozzátartozik az is, hogy megvalósuljon egy egészséges felfelé áramlás az egyes bajnokságokban. Ilyen szempontból a Közgázos kosarasok elmarasztalhatók. De tudni kell, hogy *nem a Közgáz az egyetlen, amely nem akar feljutni az NB I-be. Sőt!* Nagyítóval kell keresni azokat, akik óhajtják az első osztályt. Egyesek szerint, mindössze három-négy ilyen csapat akad a kosárlabda második vonalában. *Ilymódon az NB II. nem utánpótlása a legjobbaknak, a magyar kosárlabda sportnak.* Megtehetnénk, hogy számonkérjük rajtuk a nagyobb közösség érdekeinek figyelembevételét, de, hát, társadalmi-gazdasági életünk számos területén gyakorta fittyet hánynak még erre mások is.

Most pedig egy-két szót az anyagiakról. Az NB I. anyagi terheit nem tudná viselni a Közgáz. Ennek egyetlen oka van: nincs bázisszerv (vállalat, intézmény) egyesületünk mögött, amely fedezné a nem csekély kiadásokat. Ez a fő oka annak, hogy nem tudunk játékost igazolni (mellék ok lehet, hogy néhány játékos féltené a helyét a csapatban új, s netán jobb kosarasok igazolása esetén), s a többi pénzt sem tudjuk előteremteni *Az NB I. amolyan határ az amatőrizmus és a profizmus között, általában is, tehát nemcsak kosárlabdában.* (A labdarúgás más lapra tartozik ebből a szempontból is.) *Csak egy adalék ehhez: egy NB I-es, diploma nélküli kosarasnak 3500—4000 forint a fizetése.* (Persze ő a sportból él. Legalábbis egy darabig.)

Elérkeztünk ezzel az ügy végére. Ideje lenne megmagyarázni, mit értünk vajon a címben feltett kérdés alatt. Sportszerűtlennek véljük a dolognak azt a részét, hogy egy együttes nem akar felsőbb osztályba lépni; de ugyanakkor sportszerűnek, korrektnek tartjuk az eljárást, hogy nem a „könnyebb” utat választotta, miszerint kikaphatott volna a bajnokságban mála gyengébb csapattól is — esetleg ez senkinek sem tűnt volna fel —; de nem tette, vállalva ezzel azt, a számára kényes helyzetet is, hogy az NB I. kapujába jutott. (Persze, hogy ezért dicséretet érdemel egy csapat, egyben a honi sportszerűségi viszonyokat is jól jelzi.)

Végül is mindezek figyelembe vételével most már ítélkezzék ki-ki saját belátása szerint.

Borsi László

Idősebbek is elkezdhetik az egyetemen

NAGY CSÍZIÓ — HOROSZKÓP — ÁLMOSKÖNYV — KRISTÁLYGÖMB — KISZ

JANUÁR

A Vízöntő befagy. A Rák és a Skorpió a Vízöntőben fázik

A vizsgák hava. És az utóvizsgák kellemetlen félórái. Az újévre másnaposan ébred. Kevesebb görögdinnyét egyen és ne mondja otthon, hogy KISZ-gyűlésre megy, mert a mozgalom januárban pihen. Téli álom. Ha az arcán kiütések jelennek meg analízisből, ne vakargassa a Fabulon kenőcsöt. Ön egyébként nyugodt ember, próbálja meg másokkal is elhitetni. Ha kevesebbet járkál féllábon, nem fogják azt gondolni, hogy rosszban sántikál: tegyen le arról, hogy Ön lesz a csoport új KISZ-titkára. Hóhányókat éjjeli munkára keresnek, lapátot adnak. Önnek elég hosszú lábai vannak, egyedül is eléri a szék ülőkéjét. Ha kedvese fel akarja ültetni, ne hagyja. Maradjon fekve.

FEBRUÁR

A Halak a Mérlegen vannak. Két kiló negyven

Farsang, busójárás, buli. Pihenje ki magát. Ne keverje a konyakot a KISZ-gyűléssel, igya tisztán a politikai előadás minden szavát. Váratlan vendége érkezik, aki nagy örömet okoz Önnek, ha nem piszkálja az orrát. A kést a jobb kezével, a villát a ballal fogja. Próbálja megemészteni Hume szubjektív idealizmusát. Az Ön lélegzése egyenletes, álmában mégis sokat forgolódik a KISZ-bizottság környékén. Barátai szeretik, ellenségei viszont gyűlölik. Kedvese meg fogja Önt csalni (velem), de ez Önt ne zavarja.

MÁRCIUS

A menza az Oroszlánszag jegyében

A Forradalmi Ifjúsági Napok hava. Ünnepeljen mértéktartóan. Óvakodjon március idusától. A beszámoló taggyűlésre Ön ír beszámolót. Használjon BAC dezodort az izzadságszag ellen. A módszertani tantárgyakat ne hanyagolja, az Ön gyenge pontja a statisztika. És a matematika. Levelet fog kapni a Dékáni Hivataltól. Márciusban ne kérjen szoc. segélyt, mert az nem jó jel. Ne járjon az esze folyton a görögdinnyén, mert az nem hoz szerencsét Önnek. Egyébként kedvese sem foglalkozik dinnyékkel.

Szorgalmasan készüljön a fogászati hónapra!

ÁPRILIS

A Kos okosodik, a Bak bak marad

Bolondok hava. Újév. Egyhangúlag meg fogják hosszabbítani KISZ-tagságát. Na ugye, nem Ön lett a titkár?! Ne keseredjen el. Nagy öröm éri: nem rúgják ki a kollégiumból és jóllakik a menzán. Ne pislogjon nagyokat! Ikrek hava: járjon be a pg-előadásokra! Olcsóbb lett a juh: 20 rőf vászonért adják a lengyelek a Baross téren. Beszélgessen el a tanszéki képviselővel, és mosakodjon minden reggel. Kedvesét felvették a Középiskolás Politikai Vitakör Csoportba (KPVCS). Írja be ezt is a vállalásába!

MÁJUS

Az Ikrek két Bikát látnak

Jellemzést fognak írni Önről az alábbi séma szerint: Alapszervezetének aktív. Mindig számítani. Szorgalmasan készül. Szemináriumokról haza. Jó felkészültségű. Úgy ideológiai, mint politikai. Segít társainak a. Tanáraival megfelelő. Viszonyt alakított. Bal szeme 6, jobb 7,5 dioptriás. Visszahúzódásban visszahúzódó. Társadalmi munkában kötirodalmat olvas. Az árvízkárosultak javára. Ezért szakválasztását javasoljuk. Bármely szakra.

JÚNIUS

A Vénusz a Szűz jegyében A Bika nem Oroszlán

Önnek két füle van, ne hallgasson másra. A vizsgaidőszakban legyen beosztó. Ne pazarolja el az összes lehetőségét. Figyelje a rádió szünetjelét, hosszú nyári szünetre számíthat. Ne egyen mosatlan görögdinnyét, terelje a gyanút más bajára. A statisztikavizsgára ne készítsen puskát: fegyverek közt hallgatnak a múzsák, itt átmenni pedig művészet. Vigyázzon: agit.-prop.-titkárt is rúghatnak ki ideológiai tantárgyból. Az új rektorral legyen megértő, őt is választják. Ásson árkot az aulába, senkinek nem fog feltűnni. Kedvesét lebilincselik a láncviszonyszámok. Ezt a viszonyt számolja fel.

JÚLIUS

A Nyilas Bakot lő

Egy ilyen lánynak a diszkóban, a KISZ-tagoknak pedig az építőtáborban a hűlt helye. Vigyázzon a meghűlésre: a legnagyobb melegben is rá lehet fázni a hirtelen ismeretségre. Higyjen a rádiónak és a reklámoknak. Kenje bőrét naptejjel, napolajjal, napozóhabbal, spray-vel, púderrel, arcszesszel (after shave) és kakaóvajjal. Ha táborban van, sokat olvasson (READ), ha külföldön, írjon (WRITE) szép leveleket szüleinek. Írjon prózában, keveset költsön. Gondoljon távollevő kedvesére, ő is lelkiismeret-furdalással gondol önre.

AUGUSZTUS

A Vízöntő leönti a Kost

Most nem a Gazdasági Igazgatóság fűt, tehát meleg van. Majd januárban. Legyen velük megértő. Ön átlagember, nehezen tűri a nagy szóródást, ezért ebben a hónapban sokat izzad. Kedvesét viszont fűteni akarja. Fűtse hűsítőkkel, strandon, kerthelyiségben, kertmoziban. Vegye figyelembe, hogy az éjszakák hosszabbodnak, használja ki okosan. Álmodjon egyre többet az egyetemről. Álma hamarosan valósággá válik. Gondolkozott már az új akcióprogramon? Bolse gyélo, mense szlov!

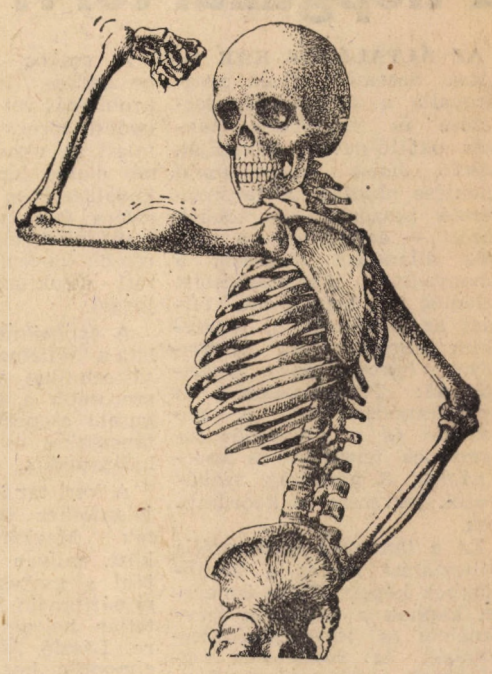

Sportolva fogyókúrázzon!

SZEPTEMBER

A Mérleg hiteles, a Skorpió skorpiál

Ha még áll az épület, kezdődik az egyetem. Hurrá! Szüret! Kötelező! Aki nem megy, annak nem kötelező. Aki igen, az viszont önként megy. Daloljon! Sör, bor, közösség! Közös munkának közösség issza meg a levét. Vigyázzon a görögdinnyével, Lőrinc már teljesítette vállalását. Ne felejtsen el beiratkozni, vagy késedelmi díjat fizetni. Ha kedvese nyáron megcsalta, akkor kár volt a lelkiismeret-furdalás júliusban. Fel a fejjel (amíg van)! Lassan megvásárolhatja a jegyzeteket is. Az idei tanév — úgy tűnik — nem marad el. Lépjen be az énekkarba, tánckarba, a képzőművész-körbe, az irodalmi színpadba és az I. előadóba.

OKTÓBER

A Szaturnusz gyűrűje a Szűz ujján van

Készül már az akcióprogram? Ne felejtse beírni a közös mozi-, színház- és tárlatlátogatást, a társadalmi munkát és a két alkalommal megrendezendő politikai vitát. Álmodozhat kirándulásról is, beszámolóig van idő kimagyarázni. Próbálkozzon a kötirodalommal. Fogyasszon hozzá savanyúságot, nem fekszi meg a gyomrát. Érdeklődjön a tanszéki képviselőktől, hogy melyik előadást sikk most éppen szídni, kihez érdemes bejárni, és kinek kell katalógus, és mire.

NOVEMBER

A Kos Bakot ugrik

Már csak egyet ünnepelünk, és itt az újabb vizsgaidőszak. Használja tehát ki jól ezt a hónapot. Tartsanak pl. KISZ-taggyűlést, látogassanak moziba, színházba, kiállításra. Ha szerepel az akcióprogramban, csoportkirándulást is szervezhetnek. Érezze jól magát! Oldódjon fel a közösségben. Vigye magával kedvesét is, és vigyázzon rá, nehogy ellopják a zsebéből.

DECEMBER

A Vízöntő bevizel. Az Ikrek kánont énekelnek

Mikulás Törökbálinton, Makarenkóban, Veres Pálnéban, Kinizsiben, matekon, statekon, pégén. Matekre elég három nap, filóra kell négy (közben vasárnap), statek helyből uvéra két nap, pégére egy délelőtt. Aztán matek uvéra kell szánni egy hetet, filó uvéra szintén, pégére másfelet. Karácsonyra egy hét, szilveszterre elég két napot készülni. Az újévre másnaposan ébred.

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Felelős szerkesztő: FARKASINSZKYNÉ HALAY EDIT
Szerkesztőség: 1093 Budapest, IX. Dimitrov tér 8. Telefon: 174—548
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha L. tér 3.
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
79—298. Szikra Lapnyomda Budapest
Felelős vezető: CSONDES ZOLTÁN vezérigazgató

ÁLMOSKÖNYV

Taylor-sorral álmodni nagy szerencsétlenséget jelent.
Két galamb a lineáris térben: hit, remény, és szeretne egy egset.
Őrült zongora: filóból ZH-t ír.
Húsz rőf vászonba belecsavarodott juh: jó üzletet köt.
Kénsavgyártás telepátiával: még álmában is messziről ugatja a technológiát.
Kétmóduszú teve a sivatagban: Önnek nem szabad több statisztikát tanulni!
Ölelkező ciklusok: Vigyázzon a ciklusvezérlő résszel: szerelmes a ciklusmagba a cikluparaméter.
Centrum Corvin Áruház: pégé-tételének címe: árcentrum a szoc.-ban.

ÚJ REKTOR A KRISTÁLYGÖMBBEN

Új seprőt látok. Seper. Jól seper vagy roszszul, mindegy. Seper. Vakolatot, törmeléket, szemetet. A harmadikról, a másodikról, az elsőről, a földszintről. A zsibiből, a menzáról, tanszékekről, tantermekből. Hivatalokból, asztalok alól, székekből. Párnás székekből. — Lesz szíves egy kicsit felállni! Mennyi por! Mennyi pókháló! Ó, tempora! (Oh, idők pora!) O mores! (Oh, erkölcsi kopások!)

PASSZIVITÁS ELLEN

Lesd ki holdtöltekor egy hallgató politikai arculatát. Ha mosolyog, fordulj háromszor kelet felé, és tégy fortyogó üstbe két békauszonyt és egy búvárszemüveget. Hintsd meg pápaszemes kigyó méregfogával (protézis is jó). Fusd körbe az üstöt, kérj sót és egy kis vakolatot a menzavezetőtől, ass egy kétméteres gödröt arccal a rakpart felé, hozz füstöt a Pipából, keverd fakanállal balfelé, s közben énekelj mozgalmi dalokat. Ha a hallgató politikai arculata még mindig passzivitást mutat, úgy olvasd rá Makarenko összes műveit, a KISZ határozatait, kigyót, békát. Ha még mindig mosolyog, tovább kell főzni: hosszabbítsd meg KISZ-tagságát.